
Nederlandstalige T_EX Gebruikersgroep

Aan	:	Leden Nederlandstalige T _E X Gebruikersgroep
Betreft	:	Verslag 3 ^e bijeenkomst Nederlandstalige T _E X Gebruikersgroep
Locatie	:	PTT Research Neher Laboratorium te Leidschendam
Datum	:	11 mei 1989
Notulist	:	Gerard van Nes (ENR)
Behandeling	:	bij de volgende bijeenkomst
Aanwezig	:	A.Al-Dhahir (UT); H.J.A. van Bemmelen (Tech Trans); A. van der Bilt (RUU); J. Bleeker (ELSEVIER); J. Braams (PTT Research Neher Lab); C.H.J. van den Brekel (PHILIPS Nat Lab); J. Bril (KUN); M.A.J.H. Broeren (Océ); H. Brouwer (EGD); P.C.M. van Campen (KUN); G.D. Draaijer (MARIN); V. Eijkhout (KUN); A. Emmen (SARA); E.J. Evers (RUU); A.P.M. Ezendam (MARIN); J. Grootenhuis (CIRCE); J.M. den Haan (TUD); J.B.W. Hoebeek (TUD); H.J. Jacobs (RUU); G.A. de Jong (EU); T. de Klerk (DEC); J.S.M. Knippenberg (Océ); G. Koper (RUL); M. Krul (TUD); A.P.J.M. Krijnen (RUU); G.D.C. Kuiken (KUIKEN); K. Kuiper (PHILIPS); C.G. van der Laan (RUG); A. de Leeuw van Weenen (RUL); H.P.A. Mulders (KUB); G.J.H. van Nes (ENR); N.A.F.M. Poppe- lier (RUU); P.B.M. Roes (Intern. Stat. Inst.); E. Smit (RAET-SNE); P. Tutelaers (TUE); R. Veldhuyzen van Zanten (SARA); J.W.E. Vos (Intern. Stat. Inst.);

Agenda:	1.	Opening	2
	2.	Verslag bijeenkomst 24 november 1988	2
	3.	Ingekomen stukken en Mededelingen	2
	4.	Verenigingszaken	3
	5.	Verslag/discussie werkgroepen	4
	6.	Vragen gebruikers	8
	7.	Rondvraag	8
	8.	Presentatie Océ 6750 (T _E X)-laserprinter	8
	9.	Sluiting	8

Bijlagen:	A	Werkgroepen Nederlandstalige T _E Xgebruikersgroep	9
	B	Besluitenlijst	11
	C	Lijst actiepunten	11
	D	Ontvangen local guides en andere T _E X documenten	12
	E	T _E X-NL subscription	13
	F	NTG fileserver faciliteiten	15
	G	Vragen van gebruikers	19
	H	High Quality Printing of T _E X - DVI	25
	I	A dBase III+ programme to generate a journal	29
	J	T _E X en SGML	31
	K	Ervaringen met fotozetters	43
	L	Verslag GUTenberg (16/17 mei 1989)	45
	M	One year NTG; presentatie NTG in Utrecht en Karlsruhe	49
	N	Verslag Nederlandse T _E X dagen (29/30 juni 1989)	57
	O	Verslag Stanford conferentie (20/23 aug 1989)	61

1 Opening

Voorzitter Kees van der Laan (RUG) opent om 10:50 uur de vergadering. De samenstelling van de agenda wordt goedgekeurd met dien verstande dat enkele werkgroepen nog voor de lunch aan bod zullen komen.

Het bestuur heeft, zoals bij de vorige vergadering was besproken, nog geen presentatie van een typograaf kunnen organiseren. Getracht zal worden bij de volgende bijeenkomst (eventueel bij de NTG-TeX dagen) een voordracht over de visie van een typograaf m.b.t. TeX-zaken te organiseren.

De voorzitter memoreert dat sinds het *éénjarige bestaan* van de Nederlandstalige TeX Gebruikersgroep, reeds veel is gebeurd. Genoemd worden de reeds gehouden bijeenkomsten en het aantal belangstellenden/leden, welk aantal reeds de 90 gepasseerd is. Bij de werkgroepen op het gebied van communicatie, Nederlandstalige TeX stylen en hyphenation patronen, en op het gebied van PC implementatie onderzoek, gebeurt er veel. NTG-dagen worden georganiseerd en op het gebied van netwerken wordt goed gebruik gemaakt van TeX-NL (*zie bijlage E*). Contacten zijn gelegd met uitgeverijen en de Nederlandse SGML vereniging.

De voorzitter bedankt vervolgens het PTT Research Neher Laboratorium voor de gastvrijheid. Ook de door het bedrijf aangeboden lunch wordt in dank (en naderhand met veel smaak) aanvaard.

2 Verslag bijeenkomst 24 november 1989

Excuus wordt gemaakt voor de late verschijning van het verslag. Getracht zal worden hierin verbetering aan te brengen.

Betreffende agendapunt 'ledenbestand status en contributie' vermeldt de voorzitter dat de zin 'Er was geen bezwaar bij de aanwezigen, dat het bestuur de procedurele zaken opstart . . .' voor de notaris niet direct een mandaat inhield. Onder goedkeuring van de aanwezigen wordt daarom deze zin gecorrigeerd in 'De aanwezigen geven het bestuur mandaat, om tot oprichting van een vereniging te komen'.

Betreffende agendapunt 5.3.1 deelt Victor Eijkhout mede dat de Universiteit Nijmegen, Easy-TeX en een Mac produkt ooit bekeken en als nutteloos van de hand gewezen hebben.

Betreffende agendapunt 5.3.4 deelt hij mede dat bij hem de volgende produkten vrijelijk te verkrijgen zijn (i.t.t. eerdere berichten, echter geen source): een grafische 'shell', een omgeving voor integratie van TeX editor, een previewer, en een printerprogramma.

Zonder verdere opmerkingen wordt het verslag van de tweede bijeenkomst goedgekeurd. De voorzitter bedankt de notulist voor de goede verzorging en de volledigheid.

3 Ingekomen stukken en Mededelingen

De volgende mededelingen worden gedaan:

- **Externe contacten**

Er zijn contacten op zowel individueel als bestuurlijk niveau met de zusterverenigingen in Duitsland, Engeland, Frankrijk en USA. De Europese TUG coördinator, Malcolm Clark, zal ook op de komende NTG-dagen aanwezig zijn.

Activiteiten op Europees niveau zijn besproken, zoals een Europese TUGboat, Europese .sty files, en FTP zaken.

N.a.v. de vraag naar Vlaams-Belgische contacten antwoordt de voorzitter dat die op dit moment nog minimaal zijn. Voorgesteld wordt om de zuiderburen voor de volgende NTG vergadering in Tilburg uit te nodigen.

- **SGML vereniging**

De oprichting van de Nederlandse SGML vereniging is een feit. Jan Maasdam (Samsom

uitgeverij) is voorzitter. Verder zitten in het bestuur Jan Bleeker (Elsevier) en Kees van der Laan. Op 19 mei vindt een mini-conferentie plaats in de Utrechtse Jaarbeurshal. T_EX neemt een duidelijke plaats in binnen het SGML gebeuren (zie ook *bijlage J*).

- **Lidmaatschap T_EX-NL**

Barbara Beeton (de verantwoordelijke voor TUGboat) heeft een verzoek ingediend om op T_EX-NL te worden geabonneerd. Nico Poppelier (RUU) zal hiertoe actie ondernemen.

- **Verslag NTG-dagen t.b.v. TUGboat**

Ook ziet Barbara Beeton graag een verslag van de komende NTG-dagen tegemoet voor publicatie in de TUGBOAT (idem actie Nico Poppelier).

- **Verzoek om inzage drukproeven van artikelen**

De voorzitter verzoekt om artikelen die geschreven worden en een relatie hebben met NTG activiteiten, ter inzage te sturen naar het bestuur.

- **Floppie distributie T_EX bestanden**

Gerard van Nes (ENR) deelt mede dat hij een archief op DOS 360 kbyte floppy heeft aangelegd van ondermeer T_EXHaX, T_EXMaG, hyphenation files, .sty files en T_EX-NL e-mail correspondentie. Indien men belangstelling heeft voor een kopie, kan men met hem contact opnemen. Distributie zal in principe alleen plaatsvinden op de NTG bijeenkomsten.

- **Centrale opslag T_EXHaX en T_EXMaG**

Nico Poppelier (RUU) deelt mede dat hij, i.v.m. beperkte lokale schijfruimte, geen oude T_EXHaX en T_EXMaG exemplaren meer kan bewaren.

Hij stelt voor om in Nederland een centraal archief op te stellen, behalve voor software en .tex-files, ook voor T_EXHaX en andere elektronische tijdschriften.

Daarnaast is de volgende schriftelijke informatie ontvangen:

- **Communicatie; Tom H. Koornwinder; thk@cwi.nl (CWI)**

Zij die toegang hebben tot een 'read news' (rn) faciliteit op een Unix systeem kunnen zich abonneren op de newsgroup comp.text en daar geregeld postings vinden met vragen en/of antwoorden betreffende T_EX zaken. In het bijzonder kan men er afleveringen vinden van de T_EXhax Digest.

- **SliT_EX voor de ST; Chris Evelo (KUN)**

Chris Evelo heeft, zoals eerder reeds op T_EX-NL vermeld, een serie 3.5" disks met SliT_EX voor de ST, inclusief alle typische SliT_EX source files. Hij biedt deze files aan ter distributie t.b.v. de Nederlandstalige T_EX gebruikersgroep.

- **Local guides**

Een aantal local guides is door het bestuur ontvangen. Zie ook *bijlage D*.

Een dankwoord namens de NTG wordt uitgesproken voor diverse soorten individuele activiteiten:

- De tijdelijke T_EXHaX distributeurs Jan Evers (RUU) en Johannes Braams (PTT).
- De via T_EX-NL opererende EHBO-ers Nico Poppelier (RUU) en Victor Eijkhout (KUN).
- Degenen die de Poolse hoogleraar Saloni hebben geholpen aan diverse T_EX zaken (Frans Velthuis (RUG), Kees van der Laan e.a.).
- Degenen die hun local guides aan het bestuur hebben toegestuurd. Een lijstje van ontvangen guides is als *bijlage D* bij dit verslag opgenomen.

4 Verenigingszaken

Volgens de notaris zijn vijf bestuursleden noodzakelijk om tot oprichting van een vereniging over te gaan. Voorgesteld wordt om Theo de Klerk (DEC) als bestuurslid aan te stellen. Zonder commentaar gaan de aanwezigen hiermee accoord.

In aanvulling hierop wordt vermeld dat bovengenoemd minimum, na de oprichting geen vereiste meer is. De statuten vermelden een minimum van drie en een maximum van zeven bestuursleden.

De *concept statuten* van de Nederlandstalige T_EX-gebruikersgroep lagen op de vergadering voor de belangstellenden ter inzage. Volgens de notaris moeten enkele artikelen nog licht aangepast worden. Correcties zijn nog noodzakelijk ondermeer op de onderwerpen instituutslidmaatschap en stemrecht. Contactpersoon in deze is Johannes Braams (PTT).

Voor het *lidmaatschap* zal worden uitgegaan van het feit dat iedereen die op de ledenlijst staat ook daadwerkelijk lid is. Een girokaart zal in juni/juli worden verstuurd voor het huidige verenigingsjaar jan '89 t/m dec '89 Het lidmaatschap van de vereniging wordt bekrachtigd door het overmaken van de verschuldigde contributie. Degenen die er niet op reageren worden verondersteld geen lid meer te willen blijven; m.a.w. opzeggen van lidmaatschap geschiedt door het niet betalen van de verschuldigde contributie. Betreffende het instituutslidmaatschap zal nog nader bericht verschijnen.

Een begroting voor 1990 zal bij de volgende bijeenkomst in november worden voorgelegd.

De jaarlijkse *contributie* zal f. 75,- per persoon bedragen en f. 200,- voor een instituutslidmaatschap (maximaal 3 geregistreerde personen, welke persoonlijk stemrecht hebben en persoonlijke de NTG correspondentie ontvangen). Kosten gaan ondermeer zitten in materiaal-, verzend- en vergaderkosten. Algemeen kan gezegd worden dat de bestuurskosten zo laag mogelijk worden gehouden. De kans is wel groot dat voor de T_EX-NL zaken (fileservers) in de toekomst betaald moet gaan worden.

Het is te verwachten dat door het heffen van contributie ongeveer 20% van de leden zullen afvallen. In de NTG statuten is een artikel opgenomen waarin de verdeling van het batig saldo, bij eventuele opheffing van de vereniging, is geregeld. Van degenen die bij de komende Nederlandse NTG-T_EX dagen van de kortingsregeling gebruik zullen maken, wordt wel verwacht dat ze ook daadwerkelijk lid blijven.

De vereiste *Algemene Ledenvergaderingen* (kascontrole commissie, financiële verantwoording etc) dient een zeer klein onderdeel te zijn van de twee-jaarlijkse NTG vergaderingen, echter wel zodanig dat ze de democratie geen geweld aandoen. De formale zaken kunnen ook afgehandeld worden, bijvoorbeeld 30 minuten voor of 30 minuten na de feitelijke vergadering.

Opgemerkt wordt dat de aanwezigheidsregistratie plaats dient te vinden via een handtekeningen lijst, hetgeen ook direct wordt uitgevoerd.

Jan Grootehuis (CIRCE) noemt de koppeling van de TUG met de NTG (of omgekeerd). De voorzitter antwoordt dat m.b.t. dit onderwerp op dit moment met TUG een discussie gaande is. Afgezien van enige administratieve rompslomp biedt genoemde koppeling mogelijkheden voor subsidie (zoals bij de Franse gebruikersgroep reeds geschiedt). In hoeverre de concept NTG statuten hiervoor aangepast moeten worden, is nog niet onderzocht. Waarschijnlijk kan de NTG/TUG koppeling in het huishoudelijke reglement worden opgenomen.

5 Verslag/discussie werkgroepen

Verslag wordt gedaan van de activiteiten binnen enkele NTG werkgroepen. Van werkgroepen die niets te melden hadden en tevens het afgelopen jaar niet operationeel waren geweest, wordt besloten ze *tijdelijk* 'te laten inslapen'. Wel nodigde de voorzitter een ieder uit om eventueel op individueel niveau, activiteiten te ontplooien.

De lijst van werkgroepen is te vinden in *bijlage A*.

Werkgroep 1: Cursusmateriaal

Piet Tutelaers (TUE) meldt dat hij zijn L^AT_EX cursus nagenoeg gereed heeft inclusief transparanten (gedeeltelijk via SliT_EX). Hij zal het materiaal bij de volgende bijeenkomst meenemen.

Kees van der Laan (RUG) heeft een rapport samengesteld over het onderwerp 'Het maken van

transparanten'. Onderwerpen als: hand-gemaakt, via $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, via WordPerfect en via SlideWrite komen daarbij ter sprake. Gevraagd wordt om commentaar speciaal m.b.t. het $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ hoofdstuk.

Het maken van een $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ macrowriting cursusboek is nog in een sluimerende fase, vooral daar het een gigantische hoeveelheid werk zal kosten.

Kees van der Laan is tevens bezig geweest met het maken van een artikel over 'Templates'.

Op de vraag waar op dit moment $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ cursussen gegeven danwel ontwikkeld worden/zijn, komen de volgende adressen naar voren: RUG (Jan Luyten, Kees van der Laan), TUE (Piet Tutelaers), Universiteit Nijmegen, Universiteit Twente, SARA (Rob Veldhuyzen van Zanten, Universiteit Utrecht. *Inventarisatie is hoog nodig.*

Werkgroep 2: Richtlijnen voor publicaties/conferenties proceedings etc.

De werkgroep is nog niet bij elkaar geweest, doch men is wel met het onderwerp bezig.

Jan Bleeker (Elsevier) en Nico Poppelier (RUU) zijn bezig met $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ richtlijnen voor auteurs van Elsevier's uitgaven. Luuk Steemers en Kees van der Laan doen iets soortgelijks voor Kluwer (Dieke van Wijnen). De planning is om de komende maanden hiervan wat op papier te hebben. Op de volgende vergadering volgen nadere berichten.

Werkgroep 3: Evaluatie produkten

Johannes Braams (PTT) deelt mede dat de werkgroep reeds bij elkaar is geweest; een eerste werkverdeling werd daarbij gemaakt. Er zal eerst een inventarisatie plaats vinden van wat er rond de produkten $\text{T}_{\text{E}}\text{X}/\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ aanwezig is. Mogelijk op de komende $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -dagen komt een eerste verslag.

Piet Roes (Intern. Stat. Inst.) informeert naar dBase- $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ koppelingen. Voor zover bekend blijkt er nog niets op dit gebied aanwezig te zijn, afgezien van zijn eigen activiteiten (*zie bijlage I*).

Werkgroep 7: PC-zaken

Er zijn nog weinig activiteiten te melden binnen deze werkgroep. Wel komen er steeds meer Public Domain software pakketten voor de PC range beschikbaar. Het voorstel voor het samenstellen van een complete set Public Domain set is nog steeds dringend aanwezig.

Ter discussie komt de manier van software distributie. Uitgangspunt daarbij is een minimale administratie en een maximale bereikbaarheid naar de NTG leden toe. Gedacht wordt daarbij ondermeer aan distributie per floppies via de NTG-vergaderingen of via de locale universitaire rekencentra.

Gaspard de Jong (Erasmus) zal een complete set samenstellen per PC groep (DOS, Atari, MacIntosh, Amiga) en een voorstel maken voor herdistributie.

Kees van der Laan (RUG) brengt naar voren dat veel mensen reeds geholpen zouden zijn met een $\text{T}_{\text{E}}\text{X}/\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ syntax checker. Hier is in principe geen harde schijf voor nodig. Johannes Braams (PTT) vermeldt dat in $\text{T}_{\text{E}}\text{XHaX}$ al een discussie is geweest m.b.t. dit onderwerp. Het $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ systeem blijkt echter weinig te minimaliseren te zijn. Wel kan een aanzienlijke snelheidswinst worden behaald indien men alleen in de correctheid van de syntax geïntereerd is. Verwezen wordt daarbij naar het blauwe $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -boek blz. 401.

De werkgroep wordt gevraagd ook aandacht aan dit onderwerp te besteden.

Werkgroep 8: Nederlandse $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ gebruikersdag

Verslag wordt door Ton Krijnen (RUU) gedaan van de stand van zaken m.b.t. de komende NTG- $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ gebruikersdag op 29/30 juni. De eerste dag zal worden besteed aan twee cursussen (één voor beginners en één voor gevorderden); de tweede dag aan presentaties en tentoonstelling. De

docenten voor de eerste dag zijn reeds bekend. Een oproep wordt gedaan bij de werkgroepen om zich op de tweede dag te presenteren. Ook zijn individuele personen welkom met een bijdrage. Een keynote speaker is nog niet bekend.

Een begroting is opgesteld en voorgelegd aan het bestuur van de NTG. Persberichten zijn verstuurd aan een dertigtal tijdschriften/bladen.

Een korte discussie ontstaat over de diepte van $\text{T}_{\text{E}}\text{X}/\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ zaken op de tweede dag: is deze dag in principe bestemd voor iedereen, of ligt het niveau zodanig dan men reeds redelijk bekend moet zijn met de materie (m.a.w. als doelgroep: de aanwezigen van deze vergadering). In dat laatste geval kan daarbij gedacht worden aan een thema (zoals ook de Franse groep had: 'beeld en $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ '). Nadeel van een te technische tweede dag kan zijn dat het mensen afschrikt.

Nadere invulling wordt uiteindelijk overgelaten aan de werkgroep, waarbij rekening zal worden gehouden met hetgeen tijdens de vergadering ter sprake is gebracht.

Verder: een oproep wordt gedaan voor een logo voor deze dagen, de mogelijkheden van het presenteren in een postervorm ('kraampjes') worden voorgesteld voor zowel de werkgroepen als $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ algemeen, en het neerzetten van 2 Atari's t.b.v. een introductie, demonstratie en trouble shooting door de $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -EHBO'ers komt ter sprake.

De werkgroep zegt toe dat een affiche via $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -NL zal worden rondgestuurd t.b.v. locale verspreiding/ophanging.

Werkgroep 10: SGML- $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ relatie

Jan Bleeker en Derek Coleman (Elsevier) hebben de SGML sources van de $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ (wiskunde) voorbeelden uit het RUG cursusboek uitgewerkt. Binnenkort zal het materiaal beschikbaar worden gesteld. Ook binnen de SGML gebruikersvereniging is men zeer belangstellend in de activiteiten van de SGML- $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ werkgroep.

Op verzoek wordt er een korte uiteenzetting van SGML gegeven (*zie ook bijlage J*).

Werkgroep 12: Beheerdershandleiding/documentatie

Melding wordt gemaakt van het feit dat één van de initiatiefnemers van de werkgroep, Gerrit Stemerding van baan is veranderd. Het is nog niet bekend of hij in zijn nieuwe functie zijn $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ werkzaamheden kan continueren.

Vanwege de nog ontbrekende belangstelling wordt tenslotte besloten de werkgroep tijdelijk te laten inslapen.

Werkgroep 13: Nederlandstalige $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$

Victor Eijkhout (KUN) brengt verslag uit van de activiteiten binnen deze werkgroep. De groep is in maart j.l. voor het eerst bij elkaar geweest.

De volgende resultaten zijn op dit moment geboekt:

1. Afbreekpatronen

De CELEX afbreekpatronen zijn op dit moment beschikbaar. De patronenfile is zodanig groot dan ze niet voor de PC geschikt is, en zelfs bij andere systemen een aanpassing van de `tree_size` (naar 11.000) noodzakelijk maken ($\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ dient i.h.a. opnieuw aangemaakt te worden). De file is Public Domain (de kop van de file vermeldt wel enige restricties).

2. Style files

Drie NTG.sty files zijn op dit moment beschikbaar. De file A4.sty file is samengesteld uit twee andere .sty files. De 11- en 12pts versies werken redelijk goed. Aan de 10pts wordt gewerkt.

De file SOBER.sty zorgt voor een minder overvloedige hoeveelheid witruimte tussen een kopje en de tekst, en bij lijsten. Tenslotte de file DUTCH.sty zorgt voor Nederlandse,

Duitse, etc, nomenclatuur via parametrisering. Betreffende dit laatste gaat de voorkeur wel uit naar een soort Europese style file.

3. Nieuwe document style

Een nieuwe artikelstijl is in ontwikkeling. Victor Eijkhout toont de verschillende soorten kantlijnen die bij de huidige article style gebruikt worden. Ook de woordafbrekingen in koppen, footnotes en de layout van inhoudsopgaven zijn daarbij onderhanden genomen. Er zullen meerdere documentstijlen aan de NTG leden beschikbaar worden gesteld.

M.b.t. de nieuwe documentstijlen start er een discussie in hoeverre de gebruiker zelf nog veranderingen zou kunnen aanbrengen. Aangevoerd wordt daarbij dat stijlen toch min of meer een subjectiviteit bevatten. Door de stijlen sterk parametiseerbaar te maken, wordt een zekere flexibiliteit meegegeven. Er was een verschil van mening in hoeverre en hoe diep, de $\text{\LaTeX}$ gebruiker zich met de layout mocht bezighouden. Een oproep wordt gedaan aan de gebruikers om de nieuwe documentstijlen uit te proberen.

Betreffende de CELEX afbreekpatronen file en de daarbij gekoppelde noodzaak om $\text{\TeX}$ opnieuw aan te maken, wordt door Theo de Klerk (DEC) hulp aangeboden. Door hem een tape te sturen zal hij een nieuwe $\text{\TeX}/\text{\LaTeX}$ erop plaatsen met een vergrootte tree_size (het betreft wel de DECUS VAX-VMS versie).

Op de vraag of het niet mogelijk is om minder patronen te gebruiken, wordt geantwoord dat in dat geval de kwaliteit sterk achteruit zal gaan. Overigens had Gerard Kuiken al een behoorlijke lijst van uitzonderingen verkregen behorende bij de CELEX afbreekpatronen file. Het probleem is dat de Nederlandse taal i.t.t. bijvoorbeeld het Engels, uit veel samengestelde woorden bestaat.

Kees van der Laan (RUG) vermeldt dat een Nederlandstalige briefstijl via hem beschikbaar is. Bij Nico Poppelier (RUU) is ook zo'n stijl aanwezig. Hier ligt wederom een taak voor werkgroep nummer 13.

Werkgroep 14: Communicatie

Twee onderwerpen worden door Johannes Braams (PTT) en Evert Jan Evers (RUU) besproken: de distributie van $\text{\TeXHaX}$ en de Nederlandse fileservers faciliteiten.

Problemen zijn er m.b.t. de herdistributie van $\text{\TeXHaX}$. De laatste nummers beginnen gelukkig weer binnen te komen. Oorzaak bleek ondermeer de overbezetting van de tussenliggende U.S.A. netwerk nodes te zijn. Files moeten daarbij tijdelijk worden opgeslagen en blijken uiteindelijk niet meer te worden verspreid. Aangeraden wordt ook om, i.t.t. eerdere berichten, geen abonnement direct in Washington aan te vragen, doch gewoon de reguliere weg te blijven volgen. Missende nummers worden eventueel via $\text{\TeX-NL}$ verspreid.

Ook de overgang van $\text{\TeXHaX}$ van Stanford naar Washington (Pierre MacKay) samen met de onbekendheid van BITNET bij de laatste, schijnen meegewerkt te hebben aan de genoemde vertragingen. Tevens wordt de BITNET/EARN koppeling als mogelijke oorzaak naar voren gebracht. Echter, zoals reeds gezegd, zijn de problemen op dit moment nagenoeg opgelost.

M.b.t. de distributie van $\text{\TeX}$ software binnen Nederland meldt Kees van der Laan dat hij vordering maakt bij SURF en bij de netwerknoder te Nijmegen. T.b.v. $\text{\TeX}$ activiteiten wordt hem listserver faciliteiten én 10 Mbyte schijfruimte op de HEARN machine te Nijmegen aangeboden. Dat geldt voorlopig tijdelijk. Ook worden er nog geen kosten voor in rekening gebracht, doch dit kan later veranderen. Een oproep wordt gedaan voor één of meerdere vrijwilligers t.b.v. het beheer van de schijfruimte en het bijhouden van de file list Voor de opstartfase melden zich hiervoor aan: Johannes Braams (PTT), Evert Jan Evers (RUU) en Ton Ezendam (MARIN). Zij zullen procedures opstellen voor het beheer, en voorstellen maken van wat er wel en niet op de server komt. M.b.t. dit laatste wordt vermeld dat onderzocht zal worden in hoeverre op Europees niveau een verdeling gemaakt kan worden van de files op de betreffende servers. Zo blijkt de Duitse $\text{\TeX}$ groep (DANTE) reeds de gehele style collectie op de locale server ter

beschikking te hebben. Aangeraden wordt om zo snel als mogelijk één en ander op te zetten en beschikbaar te stellen, met als belangrijkste doel, op korte termijn enige ervaring te krijgen (*zie ook de lijst in bijlage F*).

Op de vraag of enige censurering plaats zal vinden wordt geantwoord dat de werkgroep, bestuur dan wel de NTG-vergadering, hierover uiteindelijk zullen moeten beslissen.

Opgemerkt wordt dat de fileserver in principe wel voor een ieder beschikbaar is, dus ook voor niet NTG-leden. Een auteur kan wel opgeven dat zijn beschikbaar gestelde files alleen voor een beperkte groep bestemd is. Een beperking in de openheid van de fileserver zal evenwel in een later stadium aan de vergadering worden voorgelegd.

Onderzoek moet worden gedaan naar de encoding vormen die bij sommige files gebruikt worden t.b.v. data compressie. Een IBM machine als node schijnt echter in die gevallen problemen te geven.

Op een vraag over T_EX-NL naar UNIX (News) distributie, wordt geantwoord dat de mogelijkheden ervan nog niet bekend zijn. De koppeling zal wel binnen de activiteitenlijst van deze werkgroep worden meegenomen. De koppeling van genoemde netwerken is ook in onderzoek bij Piet Tutelaers (TUE).

6 Vragen gebruikers

Vanwege de achterstand op de agenda, wordt besloten de lijst van 'vragen van gebruikers' op listserver T_EX-NL te plaatsen. Antwoorden kunnen dan via het verslag aan de (veelal niet T_EX-NL aangesloten) NTG leden worden verstuurd.

De reacties en antwoorden op de vragen zijn te vinden in *bijlage G*.

7 Rondvraag

A. Al-Dhahir informeert naar de bekendheid van het produkt HP PLOT. Daar niemand informatie hierover kan geven wordt voorgesteld de vraag op T_EX-NL te plaatsen.

V. Eijkhout verzoekt om in de rubriek 'vragen van gebruikers', bij de vragen over Metafont en Graphics, ook te laten vermelden voor welk systeem het betreft.

Vermeld wordt dat TurboT_EX voor \$ 55 - \$ 85 Metafont levert voor de PC systemen.

8 Presentatie Océ: High Quality Printing of T_EX - DVI

Jan van Knippenberg en Marius Broeren geven een uiteenzetting over de technologie en 'T_EX'-aansturing van de Océ 6750 laserprinter.

Een samenvatting van hun verhaal is te vinden in *bijlage H*.

9 Sluiting

De datum voor de volgende vergadering is op:

donderdag 23 november 1989

bij de Katholieke Universiteit te Tilburg; gastheer Huub Mulders.

Het PTT Research Neher Laboratorium en Johannes Braams werden bedankt voor de genoten gastvrijheid. De aanwezigen werden bedankt voor hun bijdragen in de discussie.

De bijeenkomst werd om 16:00 uur gesloten.

BIJLAGE A**Werkgroepen Nederlandstalige T_EX Gebruikersgroep**

1. **Cursusmateriaal (algemeen)**
 G. Haayer (Styx Publications)
C.G. van der Laan (RUG) (coördinator)
 J.R. Luyten (RUG)
 P. Tutelaers (TUE)
2. **Richtlijnen voor publicaties/conferentie proceedings etc.** (coördinator)
T.A. Jurriens (RUG; Sterrenkunde)
 N.A.F.M. Poppelier (RUU; Kernfysica)
 J. Röling (Styx Publications)
 R. Smedinga (RUG; Informatica)
 J. Soutberg (Elsevier Science Publisher)
3. **Evaluatie producten (Ned. L^AT_EX incl sty. files en afbreekregels; andere macrocollecties AMST_EX; converters K-talk; T_EX naar ASCII; index programmatuur; dBase-T_EX koppeling; adreslabels; verkrijgbaarheid etcetc.)**
J. Braams (PTT Research Neher Lab) (coördinator)
 M.A.J.H. Broeren (Océ Nederland B.V.)
 G. Haayer (Styx Publications)
 J.R. Luyten (RUG)
 H.P.A. Mulders (KUB)
4. **Fonts (gebruik van Metafont)**
 H. Brouwer (EGD)
 N.G. Cox (URC)
G. Haayer (Styx Publications) (coördinator)
 A.J. de Meyer (RUU; Wiskunde)
 J. Röling (Styx Publications)
 P. Tutelaers (TUE)
 F.J. Velthuis (RUG; Rekencentrum)
5. **Drivers, preview, printers, postscript**
 J. Braams (PTT Research Neher Lab)
H. Brouwer (EGD) (coördinator)
 J.S.M. van Knippenberg (Océ)
 P. Tutelaers (TUE)
6. **Lijst en link met fotozetters**
 G. Haayer (Styx Publications)
 M. Helmig (Philips)
 T.A. Jurriens (RUG; Sterrenkunde)
F.J. Velthuis (RUG; Rekencentrum) (coördinator)

7. PC-perikelen; campuslicentie etc.
G. de Jong (EU) (coördinator)
 M. Moritz (KUN)
 P. Tutelaers (TUE)
 R. Veldhuyzen van Zanten (SARA)
8. Nederlandse T_EX gebruikersdag (juni 1989)
 E. Groenendijk (ACCU)
A.P.J.M. Krijnen (ACCU) (coördinator)
 A.J. de Meijer (RUU)
9. Integratie beelden en T_EX
 H. Brouwer (EGD)
 N.G. Cox (URC)
 G.D. Draaijer (MARIN)
 M. Helmig (Philips)
T.A. Jurriens (RUG; Sterrenkunde) (coördinator)
10. SGML-T_EX relatie
C.G. van der Laan (RUG) (coördinator)
 J. Grootenhuis (CIRCE)
 J. Bleeker (Elsevier Science Publisher)
 D.C. Coleman (Elsevier Science Publisher)
11. (werkgroep is vervallen)
12. Beheerders handleiding/documentatie
 J. Braams (PTT Research Neher Lab)
E.J. Evers (RUU; Geneeskunde) (coördinator)
 G.J. Stemerding (LUW; Rekencentrum)
13. Nederlandstalige T_EX
 J. Braams (PTT Research Neher Lab)
 G.D.D. Draaijer (MARIN)
V. Eijkhout (KUN) (coördinator)
 N.A.F.M. Poppelier (RUU; Kernfysica)
14. Communicatie
J. Braams (PTT Research Neher Lab) (coördinator)
 A.P.M. Ezendam (MARIN)
 E.J. Evers (RUU; Geneeskunde)

BIJLAGE B

Besluitenlijst

1. Een officiële vereniging wordt opgericht door het bestuur.
2. De PC-werkgroep zal primair zijn aandacht besteden aan MS-DOS, Atari, Macintosh en Amiga systemen.
3. De werkgroepen sturen de secretaris uiterlijk een maand voor elke volgende bijeenkomst een resumé van de stand van zaken.

BIJLAGE C

Lijst actiepunten

1. NTG leden worden verzocht om correcties ten aanzien van het ledenbestand door te geven aan de secretaris.
2. Een exemplaar van de locale guide wordt door het bestuur tegemoet gezien.
3. Een FTP functie binnen HEARN wordt onderzocht en mogelijk op korte termijn opgezet (werkgroep 14: Communicatie).

BIJLAGE D**Ontvangen Local Guides en andere T_EX documenten**

nr.	Bedrijf	Auteur	Uitgave	pag	Titel
1.	RUG	R. de Bruin, e.a. ¹	jan-88	188	Publiceren met L ^A T _E X
2.	TRW	Michael Urban	feb-86	56	An Introduction to L ^A T _E X
3.	DIGITAL	Theo de Klerk	mar-89	40	Using L ^A T _E X at SWAS IJSAPL system
4.	RUG	Bert Vunderink	mar-89	36	Local guide to TeX and L ^A T _E X on the VAX8650
5.	TUD	Hulsen en vd Zanden	dec-88	22	Gebruik van LaTeX in de Vakgroep Stromingsleer
6.	KUB	Rekencentrum	feb-88	27	LaTeX-handleiding
7.	MARIN	G.D. Draaijer	aug-88	4	Handleiding SliT _E X
8.	KUB	Huub Mulders	mrt-89	31	KUB/T _E X-handleidingen (styles, drivers en previewers)
9.	TUE	Richard Furuta	sep-87	12	Using L ^A T _E X on Berkeley
10.	TRW	Michael Urban	aug-87	33	A Guide to T _E X for the Troff User
11.	TUE	Piet Tutelaers	feb-89	9	Het installeren van PCT _E X
12.	TUE	Michael Urban	feb-86	49	An Introduction to L ^A T _E X (Nederlandstalige versie)
13.	ACCU	Ad Emmen e.a. ²	mei-89	39	Tekstproductie met L ^A T _E X
14.	RUG	C.G. van der Laan e.a. ³	jun-89	39	Het maken van transparanten voor overhead-projectie
15.	RUG	C.G. van der Laan e.a. ⁴	jun-89	31	SGML-LaTeX (1. Mathematical Formules)
16.	TUE	Piet Tutelaers	okt-89	87	Sheets van de L ^A T _E X cursus

Niet vermelde T_EX/L^AT_EX documenten worden met belangstelling door het bestuur tegemoet gezien.

¹R. de Bruin, C.G. van der Laan, J.R. Luyten, H.F. Vogt

²Ad Emmen, Evert Jan Evers, Ton Krijnen, André de Meijer, Henk Penning, Nico Poppelier, Hetty Zweerus

³J.B. Hemel, C.G. van der Laan, R.C.G.M. Lauwerier

⁴C.G. van der Laan, D.C. Coleman, J.R. Luyten

BIJLAGE E**TeX-NL subscription**

13 oktober 1989

```

$
$ SEND LISTSERV@HEARN
  > REVIEW TEX-NL
$

*
* TEX-NL
*
* Review=      Public
* Subscription= Open
* Send=        Public
* Notify=      Yes
* Reply-to=    List,Ignore
* Files=       Yes
* Validate=    All commands
* Errors-To=   Owners
* X-Tags=      Comment
* Stats=       None,Private
* Confidential= No
*
* owner=  U070007@HNYKUN11 (Nico Cox)
*
*
LAAAA18@BLEKUL11      Erik van Eynde
DLV@CUNYVMS1          Dimitri Vulis
DANTE@DHDURZ1         Joachim Lammarsch
PHSTUD10@DKNKURZ1    frank fuenfer
abi@DUTIAA.TUDELFT.NL Ton Biegstraaten
rcpt@EUTRC3.UUCP      Piet Tutelaers
SOND0016@HASARA11    R Veldhuyzen van Zanten
V73UVEEN@HASARA11    Johannes van Veen
EMMEN@HASARA5         Ad Emmen
kropveld%amcca.surfnet@HASARA5 Daniel Kropveld
STOKHOF%UVAALF.SURFNET@HASARA5 Martin Stokhof
BREEDERO@HDETNO51    "Niek van Breederode"
WBAHHUL@HDETUD1      Martien Hulsen
WBAHKUI@HDETUD1      Gerard Kuiken
WBAHVDZ@HDETUD1      jaap van der zanden
WIORA03@HDETUD1      Netty Zuidervaart
WIORST5@HDETUD1      Bert van Zomeren
DENHAAN@HDETUD5      Jack den Haan
WBWEAHA@HDETUD51     J.B.W. HOEBEEK
RCSTRH@HEITUE5       Rob Houtepen
WWDONIC@HEITUE5      Ton van den Bogert
GRAGERT@HENTHT5      Peter Gragert
TWPOLDER@HENUT5      Jan Willem Polderman
CGL@HGRRUG5          CG VAN DER LAAN
EGDNT01H@HGRRUG5     Henk Brouwer
STEEVAX@HGRRUG5      "Luuk Steemers"
TAJ@HGRRUG5          Theo Jurriens
VELTHUIS@HGRRUG5     Frans Velthuis
VENS@HGRRUG5         Erik Jan Vens
SPORREL@HGRRUG51     Frans Sporrel
KANABY@HHEOUH51     Abdy Jooya
KANTGS@HHEOUH51     AD GERARDS

```

PUXHHO@HHEOUH51	Bert Houben
KANTGS@HHEOUH52	Ad Gerards
BORSBOOM@HLERUL53	G.J.J.M. Borsboom
HARTEVEL@HLERUL53	JAN VANHARTEVELT
KOPER@HLERUL58	G. Koper
KOPER@HLERUL59	G. KOPER
BRAAMS@HLSNDL5	Johannes Braams
EFLIBROA@HMARL5	THEO BEEKMAN
MFAGKCHR@HMARL5	CHRIS EVELO
U070007@HNYKUN11	NIEK COX
U070070@HNYKUN11	WILLEM JAN KARMAN
U253002@HNYKUN11	Constant Cuypers
U439019@HNYKUN11	Ton de Haan
U605008@HNYKUN11	Rik Fleuren
U632005@HNYKUN11	frank botterweck
U641000@HNYKUN11	Victor Eijkhout
U641012@HNYKUN11	Rini van Doorn
FONSYS@HNYKUN52	Hans Adamse
BISON@HNYKUN53	"Pieter Bison"
SYLVIA@HNYMPI51	"Sylvia Aal"
GAVIN@HNYMPI52	"Gavin Burnage"
ESU0201@HPEENR51	Huijsmans R.H.M.
ESU0202@HPEENR51	A. Ezendam
VANNES@HPEENR51	Gerard van Nes
BART@HROEUR5	bart de vries
GASPARD@HROEUR5	Gaspard de Jong
GENT@HTIKUB5	"Joop van Gent"
SURF114@HTIKUB5	Frank Poppe
S172HMUL@HTIKUB5	Huub Mulders
WWBMEIA@HUTRUU0	Andre de Meijer
POPPELIER@HUTRUU51	N. Poppelier
VDBILT@HUTRUU51	A. van der Bilt
EVERS@HUTRUU53	evert jan evers
HELMIG@NVPNAV1.PRL.PHILIPS.NL	M. Helmig
MBR@OCE.NL	Marius Broeren
TTUG@OWUCOMCN	Ohio Wesleyan TUG
piet@PRAXIS.CS.RUU.NL	Piet van Oostrum
QZDMGN@RUIPC1E	'Reinhard Wonneberger'
RWBEST@SARA.NL	Robert W. Best
jaap@SCI.KUN.NL	Jaap Bril
petervc@SCI.KUN.NL	Peter van Campen
BNB@SEED.AMS.COM	Barbara Beeton

*

* Total number of "concealed" subscribers: 1
 * Total number of users subscribed to the list: 74 (non-"concealed" only)
 * Total number of local node users on the list: 0 (non-"concealed" only)

*

BIJLAGE F**NTG FILESERVER faciliteiten**

13 oktober 1989

\$

```
$ SEND LISTSERV@HEARN
  > GET TEX-NL FILELIST
  (> GET filename filetype)
```

\$

* TEX-NL FILELIST for LISTSERV@HEARN.

*

* TeX-NL Filelist

*

* Contains

```
*   -- general TeX stuff (implementations for micros, graphical
*   shells, printer drivers)
```

```
*   -- specifically Dutch stuff (styles and options, hyphenation
*   patterns)
```

```
*   -- Dutch TeX Users Group (NTG) stuff
```

*

* *****

*

```
* This file lists the programs that are stored on LISTSERV and can be
* retrieved by network users.
```

*

```
* If an entry shows nrecs=0 the file is not available.
```

*

```
* This filelist may be sorted in columns 47 to 63 to get a list of
* files in the order of their updates. Sorting in descending order
* shows the most recently updated files at the top.
```

*

* ::

*

```
* The GET/PUT authorization codes shown with each file entry describe
* who is authorized to GET or PUT the file:
```

*

* ALL = Everybody

* N/A = Not Applicable

* LCL = Local users, as defined at installation time

* PRV = Private, ie list members

* OWN = List owners

* MAD = Node Administrators, ie official BITNET/EARN contacts

* CTL = LISTSERV Controllers (Also called "Postmasters")

*

* *: NTG = 'CGL@HRRUG5', /* Kees v d Laan */

* *: 'GASPARD@HROEUR5', /* Gaspard de Jong */

* *: 'U641000@HNYKUN11', /* Victor Eijkhout */

* *: 'EVERS@HUTRUU53' /* Evert-Jan Evers */

* *: III = 'INFO@HNYKUN11' /* EARN Information service (only fo*/

*

* ::

* *****

*

* Dutch hyphenation patterns.

* Hyphen1.TeX: short but satisfactory. (author: Peter Vanroose)

* Hyphen1.doc: some notes by Peter Vanroose.

```

* Hyphen2.TeX: long and powerful. (author: Henk Pennings)
*           note that this requires stretching the 'triesize'
*           of both TeX and IniTeX!
*
*****
*           rec           last - change
* filename filetype  GET PUT -fm lrecl nrecl  date       time       File description
* -----
* HYPHEN1  TEX       ALL NTG V       73   335 89/05/19 20:19:19
* HYPHEN1  DOC       ALL NTG V       78    34 89/06/26 12:26:25
* HYPHEN2  TEX       ALL NTG V       72  7949 89/05/19 20:21:37
*
*****
*
* Options for Dutch.
* A4.STY:  A4-paper width and height. (author: Nico Poppelier)
*           Note that this is not the A4 option of John Pavel.
* Dutch.STY: Redefines captions and does other useful things for
*           all standard document styles. (author: Johannes Braams)
*           this is really an international option.
* German.STY: The style on which 'Dutch' was based. The two are
*           compatible. (author: Hubert Partl)
* Sober.STY: Reduces section headings and white spaces a bit;
*           this is only repair for the standard styles. The official
*           NTG styles (below) can do without.
*           (author: Nico Poppelier)
*
*****
*           rec           last - change
* filename filetype  GET PUT -fm lrecl nrecl  date       time       File description
* -----
* A4       STY       ALL NTG V       74    91 89/06/24 16:07:09  V0.2
* DUTCH    STY       ALL NTG V       80   397 89/05/27 17:30:55  V1.09
* GERMAN   STY       ALL NTG V       76   364 89/06/24 16:08:38
* SOBER    STY       ALL NTG V       77   147 89/06/24 16:06:16
*
*****
*
* Dutch styles.
* (author: Victor Eijkhout)
* Completely compatible to 'article' and 'report', but improved layout;
* these styles have as default language English,
* for Dutch or German add corresponding style options.
* Artikel1.STY : Article-compatible. Tight look.
* Artikel2.STY : Article-compatible. Heavily indented. Quite something else.
* Artikel3.STY : Article-compatible. Zero parindent, positive parskip,
*           otherwise similar to Artikel1.
* Rapport1.STY : Report-compatible. Looks like Artikel1.
* Rapport2.STY : Report-compatible. Looks like Artikel2.
* Rapport3.STY : Report-compatible. Looks like Artikel3.
*
* Options for the Dutch styles.
* Ntg10.STY   : 10point option for all styles.
* Ntg11.STY   : 11point option for all styles.
* Ntg12.STY   : 12point option for all styles.
* Voorwerk.STY : Replaces Titlepage.sty for report styles.
*
*****
*           rec           last - change
* filename filetype  GET PUT -fm lrecl nrecl  date       time       File description
* -----
* ARTIKEL1 STY       ALL NTG V       77   564 89/10/06 09:56:23  V1.00
* ARTIKEL2 STY       ALL NTG V       77   482 89/10/06 09:56:22  V1.01
* ARTIKEL3 STY       ALL NTG V       77   570 89/10/06 09:56:20  V1.01

```



```

RAPPORT1 STY      ALL NTG V      80   597 89/09/25 09:32:25 V1.01
RAPPORT2 STY      ALL NTG .        .     0 .....
RAPPORT3 STY      ALL NTG V      80   599 89/09/25 09:33:00 V1.01
NTG10   STY      ALL NTG V      78    59 89/08/03 10:46:18
NTG11   STY      ALL NTG V      76    60 89/08/03 10:46:46
NTG12   STY      ALL NTG V      75    58 89/08/03 10:47:10
VOORWERK STY      ALL NTG V      68    43 89/09/25 09:33:39 V0.3

```

```
*****
```

```
*
```

```

* Pleasant reading material about TeX and its uses.
* Ntgstyle TEX  Manual for the Dutch LaTeX styles
* Layout  TEX  Article about documentstyle development in LaTeX.
*          Intended as supplement to chapter 5 LaTeX book.
* Layout2 TEX  Goes with previous. In German. (Hubert Part1)
* Refman  STY  Needed for previous two.
* Bridge  TEX  About setting bridge games in LaTeX (Kees van der Laan)
* Artdoc  TEX  The history of the 'Artikel' styles. Almost a
*          manual for document style development. In Dutch.
* Rapdoc  TEX  The same for the 'Rapport' styles. (Victor Eijkhout)

```

```
*
```

```
*****
```

```

*          rec          last - change
* filename filetype  GET PUT -fm lrecl nrecl  date    time  File description
* -----
NTGSTYLE TEX      ALL NTG V      72   122 89/09/04 12:20:21
LAYOUT  TEX      ALL NTG V      79  1090 89/06/26 12:12:34
LAYOUT2 TEX      ALL NTG V      80  1011 89/06/26 12:03:15
REFMAN  STY      ALL NTG V      79   492 89/06/26 12:04:28
BRIDGE  TEX      ALL NTG V      75   415 89/06/26 11:54:36
ARTDOC  TEX      ALL NTG V      71   708 89/09/04 12:21:36
RAPDOC  TEX      ALL NTG V      75   735 89/09/04 12:22:13

```

```
*****
```

```
*
```

```

* Nederlandse TeX Gebruikersgroep
* Notuul1 TeX  Vergadering 23 juni 1988
* Notuul2 TeX  Vergadering 24 november 1988
* TeXdag89 TeX  Verslag eerste Nederlandse TeXdagen

```

```
*
```

```
*****
```

```

*          rec          last - change
* filename filetype  GET PUT -fm lrecl nrecl  date    time  File description
* -----
NOTUUL1 TEX      ALL NTG V      80  1043 89/06/26 11:50:54
NOTUUL2 TEX      ALL NTG V      80  1457 89/06/26 11:52:06
TEXDAG89 TEX     ALL NTG V      73   274 89/08/14 00:27:31

```

```
*****
```

```
*
```

```
* TeX for the Atari ST computer. Coming soon!
```

```
*
```

```
*****
```

```

*          rec          last - change
* filename filetype  GET PUT -fm lrecl nrecl  date    time  File description
* -----

```


BIJLAGE G**Vragen van gebruikers**

Deze bijlage bevat de 'vragen van de gebruikers' die gesteld zijn ten tijde van de NTG vergadering van mei 1989.

Date: Thu, 18 May 89 01:18:09 MET
 Sender: TEX-NL <TEX-NL@HEARN>
 From: Gerard van Nes, ENR-Petten <VANNES@HPEENR51>
 Subject: Vragen van NTG leden; een nasleep van de NTG vergadering

Onderwerp TeX-NL voor niet TeX-NLers

Hallo allemaal,

Op de vorige NTG bijeenkomst zijn we helaas niet toegekomen aan het agendapunt "vragen van gebruikers". De meeste vragen bleken afkomstig te zijn van >>niet<< TeX-NLers (uit ondermeer bedrijf en uitgeverij wereld).

Zodoende het volgende voorstel:

Hieronder zijn de binnenkomende vragen vermeld. Ik zou graag een ieder willen uitnodigen om via >>dit<< medium, een kort dan wel uitvoerige reactie op deze vragen te willen geven. Vervolgens worden al deze TeX-NL mails verzameld en opgenomen in het verslag van afgelopen vergadering.

--> Dit is dan de manier om niet TeX-NLers toch gebruik te laten maken van het TeX-NL medium!

Namens de vragenstellers alvast bedankt!

0 ja, gaarne een reactie binnen 2 weken. Ik hoop het verslag in de eerste helft van juni dan te versturen.

 Software algemeen

- > Hoe kan men afdrukken maken in drie kolommen, met opschrift over de volle breedte? (*) (Theo en Henk, wat is jullie ervaring?)
- > Is er een (public domain) multilingual TeX voor VAX/VMS? Eventueel via samenwerking met Duitse gebruikersgroep te maken? (Zij hebben reeds een GERMAN.STY voor gebruik met verschillende talen).
- > Hoe kan men toetsen of een regel de eerste van een pagina is (ter voorkoming van duplicatie van running head en een daaraan identiek hoofdstuk kopje)?
- > Welke definities van plain TeX worden gewijzigd door AMSTEX?
- > Overzicht TeX voor PC.
- > Het veranderen van de briefstijl (letter.sty). Style files voor briefhoofden (*)
- > Invoeren PostScript figuren van bijv. Ventura Publ. in TeX.
- > Indexprogrammatuur.
- > Wie kent het programma HPLOT?

Fonts

- > Is er een Public Domain METAFONT?
- > Wie heeft de AMS Euler of BBB fonts?

---> Gebruik PostScript fonts op HP.
 ---> Fonts op Macintosh.
 ---> Verwerking Hebreeuws en Grieks.

Nederlandse TeX

 ---> Nederlandse afbreekpatronen (idem Duits en Frans) (**)
 ==> Antwoord is er al: beschikbaar voor wat betreft Nederlands en
 Duits!

Drivers en output devices

 ---> Previewen op VAX. (*)
 ---> Mogelijkheden tot fotozetteruitvoer

Communicatie

 ---> Openen van een TeX -notes conferentie

(*) bij meerdere gebruikers

 *****
 *****

Date: Thu, 18 May 89 09:03:02 MET
 Sender: TEX-NL <TEX-NL@HEARN>
 From: Victor Eijkhout <U641000@HNYKUN11>
 Subject: Re: Vragen van NTG leden; een nasleep van de NTG vergadering

>Software algemeen

>-----
 >---> Hoe kan men toetsen of een regel de eerste van een pagina is (ter
 > voorkoming van duplicatie van running head en een daaraan identiek
 > hoofdstuk kopje)?

Vraag is verkeerd gesteld. Testen of iets de eerste regel is, is
 praktisch onmogelijk. Laat de hoofdstukmacro direct achter elkaar
 zetten, en laat de de kopregel dan zetten met
 \headline=\ifx\topmark1\legekop\else\lopendekop\fi

>---> Invoeren PostScript figuren van bijv. Ventura Publ. in TeX.
 Hangt van je drijverprogramma af. Lees de handleiding.

>---> Wie kent het programma HPPLLOT?
 Ik. Volgt uitputtende opsomming van mijn kennis omtrent HPPlot:
 is een programma om HPGL plotbestanden op laserprinters af te drukken.
 Bel uw vriendelijke HP-leverancier.

>---> Is er een Public Domain METAFONT?
 Welke computer? (ach ach die arme MSdomoren toch.)

>---> Wie heeft de AMS Euler of BBB fonts?
 De AMS! Metafont-broncode niet openbaar, pxl-bestanden tegen gering
 bedrag verkrijgbaar.

>---> Gebruik PostScript fonts op HP.
 Lijkt me van niet. HP heeft zijn eigen printertalen.

>---> Fonts op Macintosh.
 Goede vraag. Ik heb wel eens een antwoord gezien, maar dat bracht

verschillende Mac utiliteitsprogramma's met zich mee.

>---> Verwerking Hebreeuws en Grieks.

Griek: Tugboat vol 9 nr 1

Hebreeuw: ene Goldberg in Israel, gerapporteerd in Tugboat, en
ene Jaffe in Leiden. (Nico, heb jij het adres?)

>---> Openen van een TeX -notes conferentie

Wat is dat anders dan TeX-nl?

Graag gedaan (geen hulde, geef maar gulde, zoals de kindertjes
bij mij in de buurt zeggen),

Victor Eijkhout	Department of Mathematics University of Nijmegen Toernooiveld 5 6525 ED Nijmegen, the Netherlands
"Far out in the uncharted backwaters of the unfash- ionable end of the western spiral arm of the galaxy"	080-613169 u641000@HNYKUN11.BITNET

*****
*****

Date: Thu, 18 May 89 09:35:00 GMT
Sender: TEX-NL <TEX-NL@HEARN>
From: Nico Poppelier <POPPELIER@HUTRUU51>
Subject: Vraaaguh? Geen vraaaguh! ("Majoor Kees", Paul van Vliet)

Software algemeen

---> Hoe kan men afdrucken maken in drie kolommen, met opschrift over
de volle breedte? (*) (Theo en Henk, wat is jullie ervaring?)
==> Antwoord: voor plain TeX is dit een opgave in het TeX-boek,
waarvan eerlijk gezegd het antwoord al lang en
breed door Knuth is ingefluisterd.

---> Is er een (public domain) multilingual TeX voor VAX/VMS?
Eventueel via samenwerking met Duitse gebruikersgroep te maken?
(Zij hebben reeds een GERMAN.STY voor gebruik met verschillende
talen).

---> Hoe kan men toetsen of een regel de eerste van een pagina is (ter
voorkoming van duplicatie van running head en een daaraan identiek
hoofdstuk kopje)?
==> Antwoord: onmogelijk, zeker in LaTeX, waar de output-routine
vele malen gecompliceerder is dan in plain TeX.

---> Welke definities van plain TeX worden gewijzigd door AMSTEX?
---> Overzicht TeX voor PC.

---> Het veranderen van de briefstijl (letter.sty).
Style files voor briefhoofden (*)
==> Antwoord: is dit een vraag? Anyway: de benodigde expertise
berust onder andere bij werkgroep 13. Zie ook de workshop
op de eerste Nederlandse TeX-dag op 29 juni.

---> Invoeren PostScript figuren van bijv. Ventura Publ. in TeX.
---> Indexprogrammatuur.
==> Antwoord: kent de vragensteller MAKEINDEX? Dit programma is
een normale LaTeX-tool en kan verkregen worden uit de
erfenis van Matthias Moritz.

---> Wie kent het programma HPLOT?

Fonts

---> Is er een Public Domain METAFONT?
 ---> Wie heeft de AMS Euler of BBB fonts?
 ---> Gebruik PostScript fonts op HP.
 ---> Fonts op Macintosh.
 ---> Verwerking Hebreeuws en Grieks.
 ==> Antwoord: opnieuw een vraag die geen vraag is. In TUGboat van vorig jaar staat waar de fonts verkrijgbaar zijn. De allerbeste Hebreeuwse fonts komen van de in Leiden werkzame Walter Jaffe. Implementatie-zaken zijn al diverse malen behandeld in TUGboat.

Nederlandse

---> Nederlandse afbreekpatronen (idem Duits en Frans) (**)
 ==> Antwoord is er al: beschikbaar voor wat betreft Nederlands en Duits!

Drivers en output devices

---> Previewen op VAX. (*)
 ---> Mogelijkheden tot fotozetteruitvoer

Communicatie

---> Openen van een TeX -notes conferentie

*****
 *****

Date: Thu, 18 May 89 15:17:00 N
 Sender: TEX-NL <TEX-NL@HEARN>
 From: S172HMUL@HTIKUB5
 Subject: Re : vragen NTG leden

Software algemeen

=====

* Hoe kan men afdrukken maken in drie kolommen, met opschrift over de volle breedte? (*)
 --> antwoord:
     LaTeX voor LaTeX heb ik een macro \ncolumn gemaakt. De macro heeft evenals \twocolumn twee parameters, een optionele parameter (tekst over de volle breedte van de pagina) en een parameter voor opgeven van het aantal kolommen. Hier voor is wel een deel van de LaTeX output macro herschreven. In principe werkt deze macro hetzelfde als de macro \twocolumn van LaTeX.
     Wil de macro eventueel via NTG beschikbaar stellen.
     TeX Zie TeXbook opgave 23.4

* Is er een (public domain) multilingual TeX voor VAX/VMS?
 * Hoe kan men toetsen of een regel de eerste van een pagina is (ter voorkoming van duplicatie van running head en een daaraan identiek hoofdstuk kopje)?
 --> antwoord: onmogelijk.
     Er is in TeX een variabele \pagetotal die na een \par (een lege regel) aangeeft hoever TeX op de pagina is. In TeX weet men dat na de aanroep van de macro \output op een nieuwe pagina wordt gegeven, dus in \output kan wat geregeld worden.

* Welke definities van plain TeX worden gewijzigd door AMSTEX?
 * Overzicht TeX voor PC.
 * Het veranderen van de briefstijl (letter.sty).
   Style files voor briefhoofden (*)
 * Invoeren PostScript figuren van bijv. Ventura Publ. in TeX.
 --> antwoord : driver afhankelijk.
           Voor de driver DVIALW (uit de Beebe collectie) staat in de
           handleiding hoe dat moet.

* Indexprogrammatuur.
 --> antwoord:

programma	naam maker	naam .sty	opmerkingen
IdxTeX	R.L.Aurbach		VAX/VMS (TUG V8N2 blz 201) kan normale LaTeX.idx files verwerken. o.a. op decus-tape
TeXIDX	N.H.F. Beebe	gnuindex.sty	VAX/VMS, UNIX, MS-DOS o.a. op decus-tape
MAKEINDEX	Pehong Chen	idxmac.tex	VAX/VMS, UNIX, MS-DOS, Atari ST o.a. op decus-tape en unix-TeX-tape
TeXindex LaTeXindex	Charley Karney	texindex.sty	VAX/VMS UNIX (TUG V7N3 blz 186) o.a. op unix-TeX-tape
indTeX	M Zocchi		

* Wie kent het programma HPLOT?

Fonts
 =====

* Is er een Public Domain METAFONT?
 * Wie heeft de AMS Euler of BBB fonts?
 * Gebruik PostScript fonts op HP.
 * Fonts op Macintosh.
 * Verwerking Hebreeuws en Grieks.

Nederlandse
 =====

* Nederlandse afbreekpatronen (idem Duits en Frans) (**)

Drivers en output devices
 =====

* Previewen op VAX. (*)
 --> antwoord: DVITOVDU voor o.a Regis b.v VT240 (TUG V7N1 blz 25,
                   TUG V8N1 blz 42 en TUG V9N3 blz 261)
                   (o.a. op de Decus-tape en unix-TeX-tape)
           DVIDIS voor VAXstations, niet onder x11 windows
                   (o.a. op de Decus-tape)
           TeXX voor VAXstations onder x11 windows

* Mogelijkheden tot fotozetteruitvoer

Communicatie
 =====

* Openen van een TeX -notes conferentie

*****
 *****

BIJLAGE H

Deze bijlage bevat de presentatie van Océ, gehouden op de NTG bijeenkomst van 11 mei 1989.

**High Quality Printing of T_EX - DVI
Output Files in the VAX/VMS Environment**

**Marius Broeren & Jan van Knippenberg
Océ-Nederland B.V.**

Océ-van der Grinten N.V. is the parent of an international group of companies, the Océ Group, which distributes, produces and develops a large range of copiers and copying supplies as well as office automation products, including word processors and laser printers, for both commercial and design engineering offices.

Océ-Nederland B.V. has developed the Océ 6750 laser printer. This printer is based on the well-known engine of the Océ 1900 copier family. The laser printer has a resolution of 508 dpi (20 dots/mm). The printspeed is 23 pages per minute. The heavy duty engine prints a target load of up to 200,000 pages per month. Paper input and paper output are as advanced as usual for the Océ copiers. The level of quality printing of the Océ 6750 laser printer is perfectly suited for printing the output of the high quality typesetting program T_EX. For this reason Océ has developed software for connecting the Océ 6750 laser printer to a wide range of VAX/VMS computers. On these VAX/VMS computers T_EX runs as an application and the T_EX-DVI files are converted to the ECMA/ODA protocol of the Océ 6750 laser printer. The combination of the high quality typesetting program T_EX, the VAX/VMS computer and the Océ 6750 laser printer is responsible for a high level of quality printing.

The Océ 6750 laser printer

In this part we will describe the printing process. The information of the VAX/VMS computer is received via an IEEE 488 interface. This information has the ECMA/ODA format and is processed in the Raster Image Electronics. Here the information is converted into pixels, a processable form for the Laser Scan Module. The electrophotographic process consists of six steps:

1. charging
2. exposure
3. developing
4. transferring
5. fusing
6. cleaning

1. Charging.

The 370-inch continuous photoconductor is a polyester belt coated with a thin layer of zinc-oxide. Zinc-oxide has the following characteristics: in the dark it is not electrically conductive. It is an insulator. But when you expose zinc-oxide to the light it becomes a conductor. The photoconductor is charged from the corona unit.

2. Exposure.

The charged parts of the photoconductor move in the direction of the exposure area where the Laser Scan Module will expose the photoconductor. The laser discharges the non-black part of

the image (write white engine). The black part of the image is still charged and is called a latent image.

3. Developing.

This image has to be made visible. The process is called developing. The latent image is passed along a rotating metal tube to which toner has been applied. We use a dry monocomponent toner. The toner particles on the tube are attracted by the electrical charge of the latent image. Now we have a visible black image on the photoconductor.

4./5. Transferring and fusing.

The next task is to bring the image to the paper. This is achieved in two transfer steps. In the first transfer step a soft belt is pressed up against the photoconductor and picks up the image. The rubber belt is heated and at a temperature of 105 degrees Celsius, the melted toner is fused on the warmed paper (second transfer step). The paper has been fed from one of the two paper trays.

6. Cleaning.

The final step of the process is to discharge the photoconductor and then brush off the toner residue. The photoconductor is now ready for recharging.

The size of the toner particles, the spot size of the laser and the described process are of great importance for the final print quality. The benefits of this process are a high image resolution, uniform density, consistent quality from first to last print, no developer to be mixed, no direct contact between photoconductor and paper, no paper jams.

As mentioned in the introduction the paper handling is as advanced as usual for Océ copiers. This includes the following:

- *Input.* The printer has two input trays (1600 + 600 A4 sheets) available. The large capacity and the fact that the paper compartment is outside of the printer give you the possibility of non-stop printing.
- *Output.* The sorter with 20 selectable bins of 100 sheets each takes care of the collation and storage of a large capacity of 2,000 sheets. You can use the ergonomic designed sorter in a personal, set or sortwise printing mode.

ODA

As stated the Océ 6750 laser printer uses the ECMA/ ODA protocol.

What is ODA?

ODA, Office Document Architecture, is an international standard which offers a solution for integrating office systems. ODA is an interchange standard for multi-media documents which has been produced in order to allow documents (text and/or graphics) to be interchanged between computer systems anywhere in the world. ODA documents can contain information represented in the form of character text, raster graphics and geometric graphics. ODA enables communicating systems to interchange documents across networks with the integrity of the content, format and layout. It is possible to reproduce, reprocess, store or print the document in the form intended by the originator. To assist in the integration of computer systems, ODA employs the following established standards:

- the character content of ODA is compatible with ISO 6937, and thus with Telex and Teletex.

- the geometric graphics content is compatible with ISO 8632, and thus with the GKS/CGM family of graphics standards.
- the raster graphics content is compatible with CCITT Recommendations T4 and T6 and thus with group 3 and group 4 facsimile.

At Cebit 1988 and 1989 at Hannover ODA was used to demonstrate mixed media document interchange. Complex pages of text, image and graphics were originated by one company, displayed and edited by a second company and printed by the Océ 6750 laser printer with communications via X.400 mail and X.25 lines.

Interfacing to VAX/VMS computers

With the standard IEEE 488 interface of the Océ 6750 laser printer it is very easy to connect the printer to a wide range of VAX/VMS computers. In the VAX/VMS computer range we find three types of busses:

1. Q-bus
2. Unibus
3. BI-bus

Connecting the Océ 6750 to a VAX with respectively one of these busses can be done with standard from Digital Equipment Corporation available IEEE boards and drivers. Besides the hardware and the driver you need host resident software for the communication with the printer and the conversion of T_EX-DVI files to ECMA/ODA. The software developed by Océ contains:

1. the printer protocol
2. the symbiont
3. the conversion programs
4. the font management tools

1. The printer protocol

The Low Level and the High Level Printer Protocol (LLPP and HLPP) take care of the cooperation between symbiont and the IEEE 488 device driver. The printer protocol is used for informing the host about the printer status and setting the printer in a certain status. The font downloading procedures are also implemented in the printer protocol. Other typical tasks of the printer protocol are:

- sending/receiving packets to/from the Océ 6750
- initialize the printer at start time
- converting messages to packets (two way)
- font management

2. Symbiont

The standard symbiont of the VAX was not applicable to control the conversion programs and the communication between the user and the printer (two input trays, 20 output bins, setwise, sortwise or personal printing, handle messages coming from the printer etc.). Océ developed a symbiont specially for the 6750. The symbiont controls all the conversion programs and interacts with the job controller. Typical aspects of the symbiont are:

- errorhandling
- starting and controlling the HLPP and conversion programs
- communicates with the job controller
- interpretes the DCL extensions and options

- including burst/flag/trailer pages

3. Conversion programs

The conversion programs re-sort under the “umbrella” of the symbiont and take care of several conversions to ECMA/ODA, the input standard of the 6750 laser printer. There are converters for:

- LN03 Plus to ECMA/ODA
- Lineprinter to ECMA/ODA
- T_EX-DVI to ECMA/ODA

4. Font management tools

With an easy to use font-tool it is possible to use Metafont to generate PXL-fonts. These are transformed to the Océ format and can be downloaded to the printer.

The combination of the high quality typesetting program T_EX, the VAX/VMS computers and the Océ 6750 laser printer is responsible for producing high quality documents.

If you wish to receive an original set of printouts or additional information, please contact:

Océ-Nederland B.V.
Jan van Knippenberg
Office Automation
P.O. Box 101
5900 MA VENLO
The Netherlands
tel. (0)77 - 592222

The following are trademarks of Digital Equipment Corporation: Digital Equipment Corporation, VAX, VMS, Q-bus, Unibus, BI-bus, DCL, LN03 Plus.

T_EX is a trademark of the American Mathematical Society.

Metafont is a trademark of Addison Wesley Publishing Company.

Océ is a registered trademark of Océ-Nederland B.V.

BIJLAGE I

A dBase III+ programme to generate a journal

Piet Roes

International Statistical Institute

Pr. Beatrixlaan 428

2273 XZ Voorburg

This is a note about the implementation of a combination of dBase III+ and T_EX. From the 1989 volume onwards the *Statistics Theory and Methods Abstracts (STMA)* journal is being typeset by its editors. For this purpose the permanent office of the *International Statistical Institute* at Voorburg has purchased an Olivetti 380 S with a 40 Mb disc, a tapestreamer and a HP laserprinter.

The journal production process, has been streamlined considerably and now proceeds roughly as follows. Abstracts on relevant papers are written and classified as soon as new journals arrive. The classification is in accordance with a scheme of some 260 classes. Every three months approximately one thousand abstracts are put out. The papers abstracted have one to four authors, an address of the first author, a title, a language, journal information: year, volume, issue, first page, last page and the number of references. Together with this information, the abstract is included in one record. The abstract varies in length from a few hundred to more than one kilobyte. Naturally, the abstract is put in a "memo" field. Title as well as abstract may contain any sort of maths.

The maths mentioned at the end of the last section persuaded us to go for AMSTEX. The use of a database is dictated by the various ways a reference journal must provide entries to its subject matter. The abstracts are presented in the order of their classification number. This has to be arranged at the very last minute before printing, because material becomes available in random order. For a sequence of abstracts to be satisfactory, there must be sorting on journal, year, issue, first author and first page as well.

For the right emphasis in context, authors names are displayed in capital letters, but occur in the author index in lower and upper case. This causes some problems, as many foreign names with foreign accents and foreign conventions have to be dealt with. Also, authors names have to be listed alphabetically from time to time. This aspect is implemented by deriving a capitalised name through standard conversion except for T_EX codes like `\b \c \d \u \v \t`. For the sake of ordering the authors alphabetically, their names are stripped of all nonletters and are capitalised subsequently. Further, words like Mac and jr. are not capitalised. To this end the latter are to be input as `M%a%c` and `%j%r`.

All regularly recurring journal names, addresses and text are coded for efficiency. Thus there is a list of affiliations and a journals list. Incidentally, the latter is kept also to be output yearly and for keeping track of their occurrence through the year. Also, full use is made of the coding facilities which the editor (PC write) provides, while the remainder of the standard words like "probability" or "estimator" are coded using T_EX.

There are several ways the output of the database can be sent to T_EX. For the sake of proof corrections it must be in order of input, either all abstracts or only those actually corrected. The final output for an issue is about 1.3 Mb. That is fine if impeccable, but in order to enable any final correction, it is broken up into six files. We have not yet found an editor that can handle files beyond memory capacity, except View on the old Acorn BBC.

Another problem met with DOS concerns switching from dBase to T_EX. It appears that the

RAM-memory often was not fully released for use to $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ and memory shortage was encountered. This has been resolved satisfactorily by the timely release of a set of software called TSR Utilities Version 2.5. The TSR Utilities include programs useful in managing DOS memory, and in particular managing memory-resident utilities. TSR stands for "Terminate and Stay Resident". Before entering dBase a mark is set in memory; after leaving dBase, the memory above the mark is released.

The $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ source file is actually produced by dBase in a fairly roundabout way. There appears to be no straightforward method to send dBase output to a file rather than to the printer if the output is anything less than standard. Use is made of a sort of log file called "alternate". This is initiated by issuing "set alternate to ABSTRACT.TEX", "set alternate on". The text subsequently scrolls over the screen, all 1.3 Mb of it! There appears to be no way to avoid this.

Apart from the previous minor inconvenience, several problems of similar type were encountered with dBase. One which initially caused great problems was an unlisted anomaly with "set order to order 0", This is supposed to make the database available in input order, while keeping current index files uptodate. The latter does not materialize. Ashton-Tate has not been forthcoming with a way around this; we use "reindex" at present.

A properly documented inconvenience is the illogical way a macro is dealt with by the "do while" command. A macro is a substitution convention: if I=3, AUTHOR&I is AUTHOR3. A "do while" loop however does evaluate such a macro only once.

Finally, there have been some odd records that could not be persuaded to be included in an index for no apparent reason. The latter is on the whole a rather atypical occurrence with dBase III+. It is very reliable and includes many safety features to the point of being almost fool proof. Above all, it is extensively used by so many, that available documentation is unsurpassed.

BIJLAGE J**T_EX and SGML**

C.G. van der Laan¹
 Rekencentrum RUG
 Landleven 1, 9700 AV
 Groningen, The Netherlands
 050-633374/8080
 e-mail: CGL@RC.RUG.NL
 (Formerly: CGL@HGRRUG5)

October 1989

Contents

Setting the scene	Examples:	Developments:	Acknowledgements
What is SGML?	Letter	Usage	References
What is T _E X?	Card deal	Plans DOD	
Relationship	Some Math	Local work	

1 Setting the scene**1.1 Lifecycle-phases of documents**

- preparation
- distribution
- reading
- storing (Paper? Electronically? Optically?)
- other usage, reuse?

SGML supports the *complete Lifecycle*, where FUTURE usage of the document is not necessarily restricted to printing.

T_EX supports formatting and electrical exchange.

2 What is SGML?

It stands for:

Standard Generalized Markup Language

For the definition see, [20]. An introduction is [8], and courseware is [11]. A Dutch chapter of the SGML Users Group exists.²

¹Paper presented at: 2^e SGML Holland users group seminar 'De Rol van SGML in de praktijk', 27 oktober 1989, Amsterdam.

²SGML-Holland Secretary: D. van Wijnen, Wolters Kluwer. P.O. Box 989, 3300AZ Dordrecht. 078-334933.

2.1 Purpose

To facilitate INFORMATION exchange

— *Then ánd There* —

via a description LANGUAGE, where information is packed in documents, containing, text, graphics, ...

2.2 META LANGUAGE

SGML is a META LANGUAGE which can be used to define an arbitrary number of markup languages in a standardized way.

2.3 Markup

Formerly: (typeset)MARKS in the margin

(Marks are bound to a version; no 'data-integrity')

Presently: Marks are integrated with copy

(Note: Discriminate copy from MARKUP! Data-integrity is preserved.)

Markup $\stackrel{\text{def}}{=}$ Term used to describe codes added to the electronically prepared document

2.4 Generalized

Formerly: (typeset)MARKS for *specific* 'here and now' printers

Presently: Marks are *generic*

(Not specific to print/plot/photoset hardware)

Generalized $\stackrel{\text{def}}{=}$ Abstraction from the specific to the general to describe the structure of a document and to specify intent without regard for appearance

2.5 Standard

Formerly: no consensus on mark-up 'codes'

(wordperfect, wordstar, applewrite, ...; Scribe, T_EX, L^AT_EX, ...)

Presently: SGML ISO standard

Standard $\stackrel{\text{def}}{=}$ It can be used to define an arbitrary number of markup languages in a *standardized* way.

Entails: general applicability,
longer lifetity,
improved reusability,
enhanced exchange possibilities.

2.6 Example markups

2.6.1 No markup

TeXAsystemforformattingtextTeXandtheaccompanying
macropackageLaTeXprovidepowerfulmeans ...

2.6.2 Presentational markup

TeX:

A system for formatting text.

TeX and its accompanying macro package LaTeX provide powerful means of formatting text to be output on either

- a simple matrix printer,
- a laser printer or
- a photo typesetter.

Nice in this context is poetry, e.g., Alice's mousetail, [6], or DEK's favourite poem of Piet Hein, [24].

2.6.3 Procedural (L^AT_EX) markup

```
\subsection{\TeX}
```

```
A system for formatting text.
```

```
\par
```

```
\TeX and its accompanying macro package \LaTeX\ provide powerful means of formatting text to be output on either
```

```
\begin{itemize}
```

```
\item simple matrix printer,
```

```
\item a laser printer or
```

```
\item a photo typesetter.
```

```
\end{itemize}
```

2.6.4 Descriptive (SGML) markup

```
<h>&TeX;
```

```
<p>A system for formatting text.
```

```
<p>&TeX; and its accompanying macro package &LaTeX; provide powerful means of formatting text to be output on either
```

```
<li>
```

```
<it> simple matrix printer,
```

```
<it> a laser printer or
```

```
<it> a photo typesetter.
```

```
</li>
```

2.7 What is SGML not?

- No WYSIWYG (WYSIWY(A)G, ...) way of working
- Not a formatter, certainly not a standard formatter

3 What is T_EX?

T_EX is a formatter for 'making beautiful books', developed by Knuth, [23]. An introduction is given in [7].

L^AT_EX, [29], is a macro collection for simplified use of T_EX, in the *procedural* markup way. A Dutch T_EX Users Group exists.³ Courseware is [10].

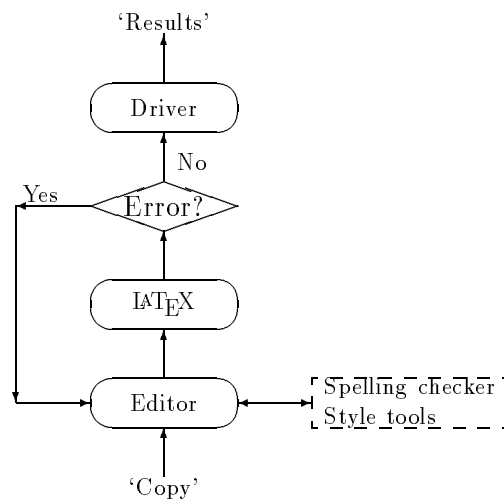
³NTG: Nederlandse T_EX Gebruikersgroep. Secretary: G.J.H. van Nes, ENR, Postbus 1, 1755ZG, Petten. 02246-4185; e-mail: vannes@ECN.NL.

3.1 Processing L^AT_EX

'L^AT_EX' is processed in three steps

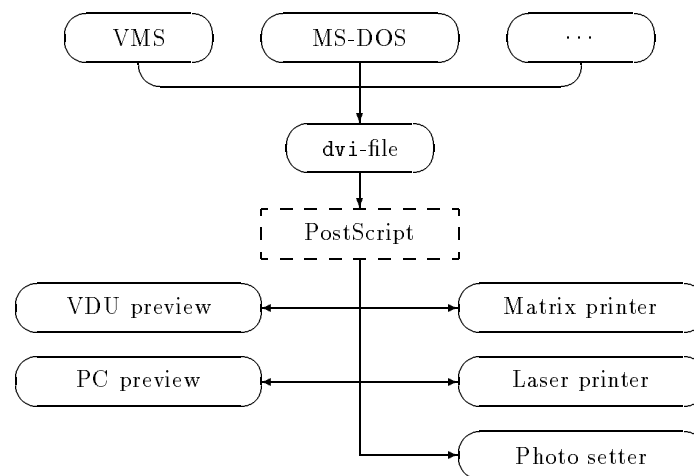
'copy' $\xrightarrow{\text{editor}}$ ASCII $\xrightarrow{\text{L}^{\text{a}}\text{T}^{\text{e}}\text{X}}$ dvi-file $\xrightarrow{\text{driver}}$ 'results'

The more steps the more difficult is correction handling

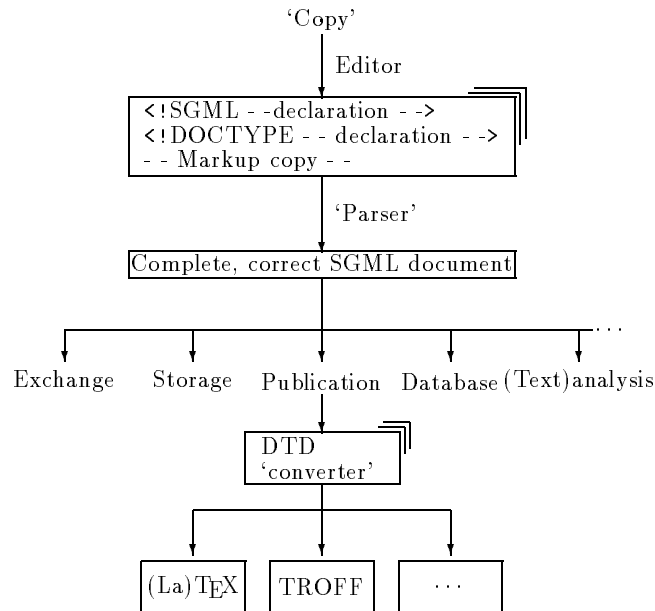
3.2 Availability

T_EX is available on many computers under various operating systems with a variety of drivers for the VDU (previewing), printer (hardly any), and photo setter. So documents written in (L^a)T_EX can be ported. Sending documents via e-mail is also generally possible except for the incorporated graphics. When graphics is part of the document T_EX combined with Postscript is used within the T_EX community. T_EX is in the public domain. Drivers and in general added value by companies have to be paid for. See ads in [36].

4 Relationship: SGML, T_EX and ...

The relationship of T_EX, SGML and other applications is illustrated in the diagram below. The coupling — ‘converters’ — can be done in SGML, in T_EX or via special ‘compilers’. An integrated — ikons user interface, SGML layer, T_EX layer, Postscript handling (optionally) with SGML, T_EX and dvi files available — implementation is Arbortexts’ The Publisher on a SUN.

5 Examples

5.1 Letter

5.1.1 Structure

- Background
  - Heading (Logo, address, phone, ...)
  - Footer (numbering, ...)
- Context (running heads next pages, ...)
- Reference
- Your reference
- Date
- Addressee (name, company, address, zip code)
- Beginning (Dear...)
- Contents
- End matter (Salutation, name, position)
- Additions (PS, enclosure, cc)

5.1.2 Letter result

Because a sample L^AT_EX letter could not be processed simultaneously in this context, the result is omitted. (Of course it could be pasted in, but that is not available electronically; it has been ‘pasted into’ the transparencies)

5.1.3 SGML markup

```

<!DOCTYPE letter PUBLIC
  -- DTD to be used --
  "-//NTG//DTD Letter//EN">
<letter -- start-tag -->
<ref> CGL/Ba/B89-007
<yourref> MC/L1/L89-001
<date> 4 august 1989
<address> Malcolm Clark
      Imperial College Computer Centre
      Exhibition Road
      London SW7 2BP, England
      janet: fps@uk.ac.ic.cc.vaxa
<dear>Malcolm
<p> Thank you very much ...
...
<p> Some details about the course ...
...
<signed name=CGL>
</letter -- end-tag -->

```

5.1.4 L^AT_EX specification

```

\documentstyle[12pt]{letter}
\address{% return address
      C. G. van der Laan  \\
      \ldots}
\signature{Kees}
\begin{document}
{\LARGE % This size just for transparency
\begin{letter}{% address
      Malcolm Clark      \\
      \dots}
% no ref or your ref
% date is handled automatically
\opening{Dear Malcolm}
\par
Thank you very much \ldots
\begin{quote}
$\vdots$
\end{quote}
Some details about the course \ldots
\begin{quote}
$\vdots$
\end{quote}
\closing{Best regards}% Handles signature
%ps, cc, enclosure all possible
\end{letter}
}
\end{document}

```

5.2 Bridge card deal

The L^AT_EX aspects have been published in [25]. An SGML elaboration has been done by Groenhuizen, [17].

5.2.1 L^AT_EX result

N/None	♠ J74	Deal:			
	♥ AJ	demo			
	♦ QJT2				
	♣ Q874				
♠ A3 ♥ K76 ♦ 963 ♣ KJ952	<table border="1" style="margin: auto; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">N</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">W E</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">S</td></tr> </table>	N	W E	S	♠ K86 ♥ T9542 ♦ 874 ♣ T3
N					
W E					
S					
	♠ QT952 ♥ Q83 ♦ AK5 ♣ A6				

5.2.2 SGML markup

```

<deal><vuln>N/None
  <comm>Deal: demo
<hand n>&spades;J74
  &hearts;AJ
  &diams;QJT2
  &clubs;Q874
<hand e>&spades;K86
  &hearts;T9542
  &diams;874
  &clubs;T3
<hand s>&spades;QT952
  &hearts;Q83
  &diams;AK5
  &clubs;A6
<hand w>&spades;A3
  &hearts;K76
  &diams;963
  &clubs;KJ952
</deal>

```

5.2.3 L^AT_EX specification

```

\crdima{N/None}{%
  \begin{minipage}[t]{\br}
    Deal:\demo
  \end{minipage}}%
{\hand{J74}{AJ}{QJT2}{Q874}}%N
{\hand{K86}{T9542}{874}{T3}}%E
{\hand{QT952}{Q83}{AK5}{A6}}%S
{\hand{A3}{K76}{963}{KJ952}}%W

```

+

5.2.4 L^AT_EX macros

```

\newcommand{\hand}[4]{
  \begin{minipage}[t]{\br}%I chose \br=8em
  \begin{tabbing}
  %width of parbox equals:
  %min{\br, max{string #1, ..., string #4}}
  \(\spadesuit\) \= #1 \\
  \(\heartsuit\) \> #2 \\
  \(\diamondsuit\) \> #3 \\
  \(\clubsuit\) \> #4

```

```

\end{tabbing}
\end{minipage}      }%end \hand
%
\newsavebox{\NESW}
\savebox{\NESW}[4em]{%
\raisebox{-1.5\baselineskip}{%
{\fbox{\small W
\raisebox{2.6ex}{N}
\hspace*{-1em}
\raisebox{-2.6ex}{S}
{E}
}
}
}%end \NESW
%
\newcommand{\crdima}[6]{%
\begin{tabular}[t]{l111}
#1 & #3 & & #2\\
#6 & \usebox{\NESW} & & #4\\
& #5 & & 
\end{tabular}
}%end \crdima

```

5.2.5 SGML requirements

Declarations needed in DTD

```

<!ENTITY % ISOpub PUBLIC
"ISO 8879-1986//ENTITIES Publishing//EN">
<!ELEMENT deal -- (vuln, comm?, hand*)>
<!ELEMENT (vuln|comm) - o CDATA>
<!ELEMENT hand - o (RCDATA, CDATA,
RCDATA, CDATA,
RCDATA, CDATA,
RCDATA, CDATA)>
<!ATTLIST hand nesw (n|e|s|w) #REQUIRED>

```

5.3 Some Math

5.3.1 L^AT_EX results

$$X \cap (A \cup B) = (X \cup A) \cap (X \cup B)$$

$$x \notin A \not\subset B$$

$$\|a(x+y)\| \leq |a| \cdot (\|x\| + \|y\|)$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{1+x^2}} dx = \log(1 + \sqrt{1+x^2})$$

5.3.2 SGML markup

```

<fd>X&cup;(A&cup;B)=
(X&cup;A)&cap;(X&cup;B)</fd>

<fd>x&nisin;A&nsup;B</fd>

<fd><fen d>a(x+y)<rp d></fen>&le;
<fen>a<rp></fen>.(<fen d>x<rp d></fen>
+<fen d>y<rp d></fen>)
</fd>

```

```
<fd><in><opd><fr>1</><rad>1+
  x<sup>2</sup></rad></fr>dx</in>=
  <rf>log/(1+<rad>1+x<sup>2</sup></rad>)
</fd>
```

Note. DTD used is an adapted version of AAP's DTD by D.C. Coleman, [26].

5.3.3 I^AT_EX specification

```
X\cap(A\cup B) =(X\cup A)\cap(X\cup B)
```

```
x \notin A \not\subset B
```

```
\|a(x+y)\| \leq |a|. (\|x\|+\|y\|)
```

```
\int\!\frac{1}{\sqrt{1+x^2}}\,dx
=
\log(1+\sqrt{1+x^2})
```

6 Developments

A survey is given in [8].

6.1 Usage

- DOD (Automated Technical Order System)
- European Communities (FORmalised EXchange of Electronic Documents; office official publications)
- Publishers (AAP, British Library, KNUB(Elsevier, Kluwer, ...), ...)
- Her Majesty's Stationary Office (legal text)
- HP Technical documentation
- Oxford University Press (abridged forms, database applications)
- McGraw Hill Encyclopedia of Science and technology (CD-ROM)
- SGML Users Group (chapters in various countries)
- ...

6.2 Plans

- DOD (Computer-aided Acquisition and Logistic Support)
Object: To produce an integrated system in which information is held electronically, and which interfaces to CAD/CAM systems, electronic publishing systems and databases and those operated by the many defense contractors who supply the department, so that it will be possible to receive, distribute and use technical information in digital form.

6.3 Local work in progress

- Elsviers' experiment, [2]
- Examples tabular matter (I^AT_EX and SGML)
- Coupling SGML to I^AT_EX
- ...

Acknowledgements

This article is an article representation of a presentation prepared via `TRSPAR.STY` the authors' modification of `REPORT.STY`. Although the structure is such that the `TRSPAR` copy can be processed by any other style, the file needed some adaptation. E.g. some more text here and there, removing `\Large` from within the description labels, adaptation of the minipage size, and omitting `\Large` in the literature list. The latter is used by the author to supply the full literature list on the hand-outs of the transparencies while attention is focussed on the enlarged items on the transparency.

Most SGML codings are tentative, only the original SGML codings of mathematics have been parsed, [26]. No coupling of SGML to $\LaTeX$ has been done yet by the author.

This paper has been set by $\TeX$ and is written in $\LaTeX$.

References

- [1] Adobe Systems Incorporated (1985): Postscript Language Reference Manual. Addison-Wesley.
- [2] Adobe Systems Incorporated (1985): Postscript Language Tutorial and Cookbook. Addison-Wesley.
- [3] Association of American Publishers (1987): Standard for electronic manuscript preparation and markup. AAP inc. ⁴
- [4] Association of American Publishers (198?): Author's guide to electronic manuscript preparation and markup. AAP inc.
- [5] Association of American Publishers (198?): Markup of Reference manual on electronic manuscript preparation and markup. AAP inc.
- [6] Association of American Publishers (1986): Markup of tabular material. AAP Inc.
- [7] Association of American Publishers (1986): Markup of Mathematical Formulas. AAP Inc.
- [8] Barron, D. (1989): Why use SGML? *Electronic publishing*, 2,1, 3–24.
- [9] Bleeker, J. (1989): Electronische verzending, bewerking en opslag van wetenschappelijke artikelen. In: *SGML de consequenties. De eerste Nederlandse SGML conferentie. SGML User's Group Holland.* (Dutch)
- [10] Bruin, R. de, C.G. van der Laan, J.R. Luyten, H.F. Vogt (1989): Publiceren met $\LaTeX$. CWI-syllabus 19.
- [11] Bryan, M. (1988): *SGML, an Author's Guide to the Standard Generalized Markup Language.* Addison-Wesley.
- [12] Clark, M. (1989): $\TeX$ and/or SGML. *Proceedings EuroTeX89.* Karlsruhe. (Context sensitivity as a tool for checking input correctness is stressed.)
- [13] Coombs, J.H., A.H. Renear, S.J. DeRose (1987): Markup systems and the future of scholarly text processing. *Comm. ACM*, 30, 11, 933–947.
- [14] Doob, M. (1989): A gentle introduction to $\TeX$. A manual for selfstudy. Also as RC-RUG rapport 25.

---

⁴Association of American Publishers, 2005 Massachusetts Avenue, NW. Washington, DC 20036, Phone: (202) 232-3335

- [15] Genussa, P.L. (1987): Document Preparation Method of the United States Air Force Automated Technical Order System. SGML users' group. Bulletin 2, 1.
- [16] Grootenhuis, J. (priv. comm.): Koppelen $\LaTeX$ aan SGML.
- [17] Grootenhuis, J. (priv. comm.): Kaartverdelingen en biedverloop bij bridgen —Een SGML tutorial. (Dutch)
- [18] Guittet, C. (1986): FORMEX: une mise en pratique des normes internationales. SGML users' group. Bulletin, 1, 2.
- [19] Herwijnen, E. van (1988): Electronic submission of Physics articles to publishers. De 1^e Nederlandse SGML conferentie. SGML: De Consequenties. (Also submitted to: EP-ODD (Electronic Publishing Originating, Dissemination and Design). In the context of this paper the discussion of SGML related to $\TeX$ is relevant.)
- [20] ISO8879 Information Processing — Text and Office Systems — Standard Generalized Markup Language (SGML). 1986–10–15.
- [21] ISO8613 Office Document Architecture (ODA) and Interchange Format. International Organization for Standardization. 1988.
- [22] ISO/TR9573 Information Processing — SGML support facilities — Techniques for using SGML. 1988–09–12.
- [23] Knuth, D.E. (1984): The $\TeX$ book. Addison-Wesley.
- [24] Knuth, D.E. (1989): The Errors of $\TeX$. *Softw. prac. exp.* 19, 7. 607–685.
- [25] Laan, C.G. van der (1989): Typesetting Bridge via $\LaTeX$. *TUGboat*, 10, 113–116.
- [26] Laan, C.G. van der, D.C. Coleman, J.R. Luyten (1989): SGML– $\LaTeX$. 1. Mathematical Formulas. RC-RUG report 24.
- [27] Laan, C.G. van der, D.C. Coleman, e.a. (in preparation): SGML– $\LaTeX$. 2. Tabular Matter. RC-RUG report.
- [28] Laan, C.G. van der (in preparation): An introduction to SGML.
- [29] Lamport, L. (1985): $\LaTeX$ a Document Preparation System. Addison-Wesley.
- [30] Price, L. (1987): SGML and $\TeX$. *TUGboat*, 8, 2, 221–225.
- [31] MARK-IT (1989): SGML Parser, version 2. Sobemap NV, Place du Champ de Mars 5, Bte 40, 1050 Bruxelles.
- [32] Smith, J.M.(1987): The standard generalized markup language (SGML): Guidelines for editors and publishers. British National Bibliography Research Fund Report 26. ISBN 0 7123 3111 5.
- [33] Smith, J.M.(1987): The standard generalized markup language (SGML): Guidelines for authors. British National Bibliography Research Fund Report 27. ISBN 0 7123 3112 3.
- [34] Smith, J.M., R. Stutely (1988): SGML – the users' guide to ISO8879. Ellis Horwood/Halsted Press. ISBN 0 7458 0221 4/ 0 470 21126 1.
- [35] SGML Users' Group Newsletters. Editorial address: Pindar Infotek, 2 Grosvenor Road, Wallington, Surrey SM6 0ER, UK.
- [36] *TUGboat*. Quarterly of $\TeX$ Users Group.

- [37] Warmer, J., S. van Egmond (to appear in EP-ODD): The implementation of the Amsterdam SGML Parser.
- [38] Wittbecker, A. (1989): T_EX enslaved. Proceedings TUG89. Stanford. (Advantages and disadvantages of T_EX-formatter with SGML ‘front-end’ are discussed, related to DEC’s VAX Document.)

BIJLAGE K**Ervaringen met fotozetter**

Sinds enige tijd bestaat de mogelijkheid om bij A.J. Scholten - Transcripta fotozetsel van tex/dvi-files te laten maken. Het grote voordeel van Transcripta is dat er uitsluitend met $\text{\TeX}$ gewerkt wordt en derhalve zeer veel deskundigheid bij het bedrijf in huis is. Men beschikt over een Linotronic 100, die een resolutie levert van 1270 dpi. Dit is voor alle tekstmateriaal ruimschoots voldoende, aangezien het menselijk oog zijn natuurlijke beperkingen heeft. DVI-files moeten worden aangeleverd op $5 \frac{1}{4}$ inch MS-DOS floppies, andere formaten en besturingsystemen worden niet verwerkt. Het is nuttig om ook de tex-bron-file mee te sturen, bijvoorbeeld in verband met fouten, etc.

Bij Transcripta heeft men alle cm-fonts en verder de Postscript-fonts: Times-Roman, Helvetica en Courier. Verder is een groot aantal Bitstream-fonts aanwezig. De mogelijkheid bestaat ook om in overleg eigen fonts, die met Metafont zijn gemaakt, te gebruiken.

Transcripta gebruikt als Postscriptdriver de DVILASER van Arbortext, die het grote voordeel heeft dat bij een normaal boekbladspiegel van ongeveer 20 cm bij 13 cm twee pagina's in landscape op een A4-tje kan afdrukken. Dit drukt de kosten met 50%, aangezien de prijs per A4 wordt berekend en niet per tijdseenheid of iets van dien aard.

De prijs per A4 bedraagt 8 gulden, exclusief 18,5% B.T.W. en verzendkosten.

Transcripta werkt snel; mijn ervaring is dat een manuscript van 200 bladzijden binnen 3 dagen retour is. STYX-Publications heeft het afgelopen jaar op deze wijze 5 boeken (ongeveer 1000p.) op deze wijze met $\text{\TeX}$ geproduceerd.

Verdere inlichtingen zijn te verkrijgen bij Janneke Scholten, Hemweg 6, Wijdenes, telefoon: 02293-1795.

Geerd Haayer, STYX Publications

BIJLAGE L

Verslag GUTenberg (16/17 mei 1989)

GUTenberg bijeenkomst

Thema: T_EX en Grafische zaken

16-17 mei, 1989

1 Algemeen

Als NTG-voorzitter was ik uitgenodigd en hoefde ik geen deelnamekosten te betalen. Het was heel nuttig kennis te maken — in levende lijve — met Amerikaanse (Barbara Beeton) en Europese (Malcolm Clark) TUG bobo's.

2 Reizen

De reis was onderdeel van een groter geheel:

- NTG-bijeenkomst in Leidschendam (11 mei),
- GUTenberg bijeenkomst (16-17 mei),
- SGML seminar in Utrecht (19 mei).

's Morgens 11 mei vertrokken naar Leidschendam. Vandaar aan het eind van de middag doorgereisd naar Parijs. Donderdagavond 18 mei de nachttrein naar Rotterdam en doorgereisd naar Utrecht. Door deze aanpak was er slechts een treinkaartje nodig: Parijs ↔ Garnwerd. Tijdens de Pinksteren was de 'zonnekoning' tastbaar aanwezig in Versailles.

3 GUTenberg bijeenkomst

De eerste dag stond in het teken van cursussen. Er waren er twee: L^AT_EX resp. Metafont voor 'beginners'. Ik heb de metafont cursus gevolgd. Deze gaf een zeer goede indruk van hoe Metafont te hanteren. De docent, Victor Ostromoukhov, was bereid ook voor de NTG een dergelijke cursus te houden. (Dit jaar kwam ongelukkig uit. Over de condities hebben wij het nog niet gehad!).

's Avonds was er een diner voor de genodigden van de zusterverenigingen, DANTE en NTG, waarbij Malcolm Clark ook aanwezig was. Hier hebben wij tussen de happen door de Europese samenwerking en de relatie met TUG besproken. Het eten was lekker en het volgende werd ondertussen 'opgedisd':

- Eén Europees blad, analoog aan TUGboat, i.p.v. T_EXline, Cahiers GUTenberg, DANTE's... , NTG's... en ... , versus de nationale bladen.¹
- Waar zijn de Italianen gebleven en hoe zit het met degenen die er (nog) niet zijn: Zweden, Grieken, ...? Wat doen wij hieraan?

¹Zoals misschien bekend ligt dit bij de nationalistische Fransen erg gevoelig. Ook was verrassend vanuit Duitsland te horen dat men daar erg veel behoefte heeft aan documentatie in de eigen taal. Het is dus niet erg reëel om op een Europees blad te hopen; daarnaast zijn er nog andere voetangels en klemmen: Wie doet wat? Welke taal, of talen? For the time being is het eenvoudiger eigen blaadjes te hebben naast TUGboat als bindend (kwaliteits)element.

- Elk land heeft T_EX boek(en) in de eigen taal. Waarom geen Engelstalige, zodat wij beter elkaars werk kunnen gebruiken? Inmiddels zijn verschenen: Nederlandse L^AT_EX boek, diverse Duitse boeken en vers van de pers: *Le petit livre de T_EX*.²
- Vanuit NTG werd ondermeer voorgesteld met de fileservers, specialisatie na te streven. Dit zou de schijfbelasting en het onderhoudsaspect verminderen.³
- Waarom werken wij niet aan Europese (sjabloon) sty-files, voortbordurend op het werk van Hubert Parl, Johannes Braams, Victor Eijkhout, to name but a few?⁴
- Aan TUGboat is voorgesteld summaries in andere talen bij de artikelen te voegen. Men vermoedde dat men slechts Engelse artikelen aan kon bieden; dit bleek een onjuist vermoeden te zijn. Barbara B. vond het een zinnig idee en zou het meenemen. Overigens heerste er de indruk dat de Amerikanen zich weinig gelegen laten liggen aan wensen vanuit Europa.⁵
- De Fransen stelden aan het eind simpel voor: vertegenwoordigers van zusterverenigingen uit te nodigen op de locale T_EX dagen en leden van zusterverenigingen te beschouwen als leden van de eigen vereniging wat betreft deelnamekosten. Zowel Lammarsch als ik stonden hier sympathiek tegenover, maar stelden dat wij dit met onze achterbannen zouden bespreken.⁶
- Verder is afgesproken dat wij informatie zouden uitwisselen en ernaar zouden streven op de navolgende nationale bijeenkomsten dergelijke samenwerkingsvergaderingen te houden. Utrecht 29/30 juni vond ik te vroeg, vandaar dat de eerstvolgende bijeenkomst in Duitsland is (4–6 oktober), waarbij DANTE de gastheer is. De meeste aanwezigen nemen ook deel aan ‘Ten Years of T_EX’ in augustus waarbij ik helaas niet aanwezig kan zijn, of is er nog wat geld? In ieder geval treffen wij elkaar op de Europese bijeenkomst in Karlsruhe, 11–13 september. De verdere uitwisseling van informatie is nog niet concreet geregeld, afgezien van de elektronische adressen, waarvoor ik een verzendlijstje zal openen. (Bernard Gaulte heeft mij op de GUT@FRULM11 list gezet; of ik daar nu erg blij mee ben is de vraag).
- T.a.v. het anonieme vragenstellen kan ik mij voorstellen dat wij elkaars listservers openstellen. Daarnaast is het direct stellen van vragen over Metafont aan Victor O. (victor@elma.epfl.ch), de Metafont docent van de eerste dag, een aardige mogelijkheid. Ik heb mij laten vertellen (door Karman) dat de buitenlandse listservers open zijn.

De tweede dag was volledig gewijd aan ‘T_EX en grafische zaken’. Een voortreffelijk overzichtsverhaal werd gegeven door Nelson Beebe — ja, ja, inderdaad, de man van de driver’s — ‘T_EX and Graphics: The state of the problem’. Dit Engelse verhaal evenals de overige Franse verhalen zijn opgenomen in de proceedings: Cahiers GUTenberg, 2, Mai 1989.

Stand van zaken bij de Fransen

- Zij hebben ongeveer 200 leden.
- Zij komen 2 à 3 maal per jaar bijeen.
- Een fileserver is nog niet operationeel.
- Zij hebben een listserver: GUT@FRULM11.
- Zij hebben een blad: Cahiers GUTenberg.

---

²Oké dit is nu onderkend en dus wordt het volgende NTG T_EX cursusboek in het Engels, al dan niet onder Europese vlag, gemaakt.

³Ook wij moeten de server opkrijgen en erop zetten wat wij nuttig vinden; dit is een impliciete specialisatie, zonder monopolie met weinig overhead.

⁴De pragmatische werkwijze is: DOEN, DOORGAAN en publiceren dan wordt het wel overgenomen!

⁵Mijn eigen ervaring is niet zo. T_EXHaX/MaG werken internationaal. Fileservers idem, alhoewel ik persoonlijk nog geen ervaring heb met TUGboat fileservers. (Wel met de numerieke server in Argonne National Laboratory.) TUGboat staat open voor nieuws ook aan het Europese front. Artikelen worden vrij makkelijk in TUGboat geaccepteerd. Er is een Europese TUG coördinator. Wat is er meer op hoofdlijnen te wensen?

⁶Een probleem kan zijn dat de verenigingen elkaar de ledenlijsten moeten opsturen vanwege controle. Bij ACM/NGI lidmaatschap moet men bij ACM het NGI nummer opgeven.

4 Conclusie

Het is nog niet goed mogelijk grafische zaken in $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ op een overdraagbare manier op te nemen. In samenhang met Postscript en met de beperkte functionaliteit van de picture-omgeving kan men een eind komen. Vooral met de opkomst van e-mail wil men graag documenten integraal via e-mail uitwisselen; dit staat hoog op het verlanglijstje.

Groningen, 29 mei,

C.G. van der Laan

BIJLAGE M**One year NTG; presentatie NTG in Utrecht en Karlsruhe**

One Year NTG

C.G. van der Laan
 Rekencentrum RUG
 Landleven 1, 9700 AV
 Groningen, The Netherlands
 cgl@hgrrug5

september, 1989

Abstract

A history of the start of the NTG is given along with a survey of this first years' activities. The relation of NTG to other TUGs is also dealt with.

1 Why NTG?

Some friends gathered and found out they shared the same problems, so this is the beginning of an old story repeated many times in many places.¹²

1.1 Name

NTG³, the Dutch T_EX Users Group, stands for:

Nederlandstalige
 T_EX
 Gebruikersgroep

2 Aim NTG

'Getting started' was the issue of the initiators, where the organizational 'details' — but details matter! — should be arranged along the way. Institutionalization is a (nasty) consequence, not the aim. The challenge is to find the right balance between informality and robustness.

Short term:

To facilitate the use of T_EX and related products.

Long term:

To promote 'electronic publishing'

---

¹Actually, the activity can be looked upon as a revival of an earlier, general activity, [12].

²Many (T_EX) users groups have been formed.

³At this conference 'Nederlandse' had been changed into 'Nederlandstalige', i.e. Dutch *language* oriented

3 Board

C.G. van der Laan (chair; RC-RUG)

G.J.H. van Nes (secretary; ECN):

E.N.R. Rekencentrum,

Postbus 1, 1755 ZG Petten,

02246-4185

The Netherlands,

EARN: vannes@ecn.nl (formerly: vannes@hpeenr51),

DECNET: enr001::vannes.

J. Braams (treasury; Neher lab.)

H.P.A. Mulders (member; KUB)

T. de Klerk (member; DEC)

This board arose around Kees and Gerard: those who ‘dared to speak’ on the first meeting were spotted as candidates for the board. Attention was paid to a board with as broad a background as possible. After the three year initial phase, the democratic phase is agreed upon.

4 Membership benefits

- Help of colleagues (awareness via membership database; once a year the members receive several prints of the membership database on alphabetically ordered keys: one with member names as key, another with hardware and yet another with drivers/peripherals in use. The primary key is the membership number. The database is handled via dBASE^{TM}.)
- Joint activities (e.g. working groups)
- Meetings (2 per year for members)
- NTG-days (1 per year with courses along the same lines as EuroT_EX and TUG meetings, aimed at members as well as nonmembers)
- Reduced participation rates for other national TUG meetings is in discussion
- Use of listserver TeX-NL, and other TUG listservers (anonymous help)
- Use of fileservers TeX-NL, and other T_EX servers (sharing of styles and macros etc.)

5 Membership ‘costs’

Profit and nonprofit company memberships along with personal memberships are possible. The latter costs something like fl. 75,-/year.

6 Activities

- Board (organizational)
  - to coordinate, stimulate, initiate, create, organize, ...
  - to maintain membership database,
  - to supply information (provide minutes of meetings, prints of membership database, references to T_EX related publications (distribution and pricing is the issue of the organization in question), hand-outs, ...),⁴
  - to ensure that (open) NTG days, along with courses, are held once a year,
  - to ensure meetings twice a year for members,
  - to ensure TeX-NL listserver and fileservers,
  - to handle financial matters (once a year financial statements and treasurers’ report must be agreed upon),

---

⁴No ‘selling’ of T_EX products for the moment by NTG, with a possible exception during NTG days.

- to explore and maintain contacts (DANTE, GUTenberg, ‘Nordic’TUG, TUG, UKTUG, ...; SGML-Holland, ...).
- Working groups
  - Function:
  - centre of know how,
  - starting point for development.
- Maintenance of TeX-NL fileserver
  - to take care of contents,
  - to update index,
  - to guard for (minimal) documentation,
  - to guard for time-stamps,
  - ....
- Individual
  - publications [3], [8], [19], [28],
  - various submissions to fileserver(s).
- Help via listserver (Eijkhout, Poppelier, ...).

7 Working groups

1. Education (courses (NTG-days, RC-RUG, ...); courseware: [4], [7], [13], [29], [32])
2. Guidelines for authors (Elsevier & Poppelier, [29]; Kluwer & Steemers, Van der Laan, [22])
3. Evaluation of products (Improved Layout of Kent Mc Pherson; [17])
4. Fonts
5. Drivers, printers, previewers, postscript
6. Photosetters
7. Pc's (PD set MS-DOS [31], PD set Atari [9], Amiga, Macintosh)
8. Organization NTG-days (NTG89 done by ACCU-RUU; impressions: [5], [10])
9. Pictures and T_EX
10. SGML-T_EX ([2], [6], [20], [23], [30], [33])
11. Local and/or installation guides ([1], [11], [14], [15], [16], [24], [25], , [26], [27])
12. (obsolete)
13. Aspects specific for the Dutch language (National sty-files, [3]; hyphenation patterns)
14. Communication (TeX-NL listserver and fileserver)

8 Highlights 89

- Starting NTG (lively meetings)
- Information exchange via
  - elaborate minutes and appendices,
  - membership database prints,
  - various publications,
  - various submissions to listserver and fileserver,
  - floppy service
- 1st open NTG days; impressions: [5], [10]
- Build up (inter)national contacts
- Cooperation with SGML-Holland
- TeX-NL listserver for anonymous help
- TeX-NL fileserver (macros on demand)
- Dutch (standard/template) sty-files

- Public domain hyphenation patterns

9 History

In the past Universities were active with respect to $\text{\TeX}$. After [12] no formal meetings had taken place until ‘Some friends gathered ...’

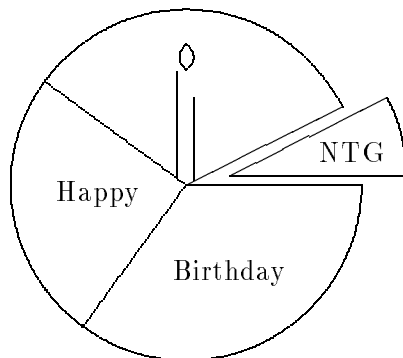
1986	Request CVDUR about status EP
jan 87	Gerards $\text{\TeX}$ -rapport, [12]
april 88	KNUB (Dutch AAP) initiated SGML-Holland
June 88	RC-RUG and ENR initiative to start ‘NTG’ 1 st NTG meeting at Groningen
July 88	Euro $\text{\TeX}$ 88 meeting at Exeter
sept 88	Looking for sharing experience: ‘UKTUG’, ‘DANTE’
fall 88	‘NTG’ made itself known to ‘the World’, [18]
nov 88	2 nd NTG meeting at Petten
may 89	3 rd NTG meeting at Leidschendam GUTenberg meeting (Paris)
June 89	1 st open NTG meeting at Utrecht
aug 89	Ten Years of $\text{\TeX}$ and Metafont, Stanford Chairpersons national/language groups vice presidents of TUG
sept 89	Euro $\text{\TeX}$ 89 meeting at Karlsruhe
oct 89	DANTE, UK $\text{\TeX}$ meetings
nov 89	4 th NTG meeting at Tilburg
spring 90	2 nd open (joint SGML-)NTG meeting at Groningen

10 Future

- Very near: a formal NTG, with listserver, fileserver, regular meetings, one open meeting per year and steady information exchange.
- Near: a ‘wealthy’ NTG smoothly cooperating.
  - Europe sty-file?
  - Specialization of fileserver?
  - NTG or Europe newsletter?
  - European/international courseware, [7],
  - Mutual membership TUG and NTG?

- Joint activities with other users groups.⁵⁶⁷
- Remote: NTG
  - ↓
  - ‘Nieuwe Technologie Gebruikersgroep?’
  - (Hypertext?)

PS S S S S S S t

Acknowledgements

The contents of this paper has been presented at the first open NTG meeting in Utrecht, june 1989, as well as at the EuroT_EX meeting in Karlsruhe, september 1989. Not all the work mentioned has been done in this one years' period but I tried to give a compact and as complete as possible survey. The paper has been updated through september and reprinted in modified form because of the context — for the proceedings of EuroT_EX the use of `article.sty` was required — while the original form consisted of slides and had been prepared via `TRSPAR.STY`, the author's modification of `REPORT.STY` for preparing transparencies. Each section in this paper was originally one (logical) transparency.

References

- [1] Beebe, N. (private comm.): UTAH local guide.
- [2] Bleeker, J. (1989): Electronische verzending, bewerking en opslag van wetenschappelijke artikelen. In: SGML: de consequenties. Eerste Nederlandse SGML conferentie. (Unfolds Elseviers' experiment to use SGML and (La)T_EX.)
- [3] Braams, J., V. Eijkhout, N.A.F.M. Poppelier (To appear in TUGboat): The development of national L^AT_EX styles.
- [4] Bruin, R. de, C.G. van der Laan, J.R. Luyten, H.F. Vogt (1988): Publiceren met L^AT_EX. CWI-syllabus 19. (An earlier version has been appeared as RC-RUG rapport 20. Although in Dutch, the modular set-up as well as the exercises/answers may be of use for a broader audience.)

⁵At TUG89 in Stanford formal organizational contacts were agreed upon: a chairperson of a national/language group is in principle invited to become vice president of the board of directors of TUG.

⁶At the Paris89 meeting it was felt useful to consider members of other national/language T_EX Users Groups as members with respect to the national meetings.

⁷A joint meeting with the SGML-Holland group is scheduled in spring 1990.

- [5] Clark, M. (1989): Nederlandstalige T_EX Gebruikersgroep. T_EXline, 9, 29–30. (This issue also contains status reports about the TUGs in France, Germany and the Nordic countries.)
- [6] Clark, M. (1989): T_EX and/or SGML. Proceedings EuroT_EX89. Karlsruhe.
- [7] Doob, M. (1989): A gentle introduction to T_EX. A manual for selfstudy. Also as RC-RUG rapport 25.
- [8] DRILCON: Conversie van documenten, 1988. Katholiek Universiteit Brabant. (This tool is more general than K-Talk, a.o., it also converts to L^AT_EX.)
- [9] Eijkhout, V. (private comm.): PD Atari T_EX set.
- [10] Eijkhout, V., N.A.F.M. Poppelier (submitted to TUGboat): The first Dutch T_EX days.
- [11] Emmen, A. et. al. (1989): Tekstproductie met L^AT_EX. ACCU-reeks 57.
- [12] Gerards, T.A.G.M. (1987): T_EX-rapport. (A report on behalf of the CVDUR: Committee of Directors of University Computing Centres)
- [13] Hemel, J.B., C.G. van der Laan, R.C.G.M. Lauwerier (1989): Het maken van transparanten voor overhead projectie. RC-RUG rapport 23.
- [14] Hulzen, M., J. van der Zanden (1988): Gebruik van L^AT_EX in de vakgroep stromingsleer. TUDelft hand-out.
- [15] Jooya, A.R. (1987): T_EX Handleiding. Open Universiteit.
- [16] Klerk, T. de (1987): Using L^AT_EX at SWAS' IJSAPL system. DEC.
- [17] Laan, C.G. van der, J.R. Luyten (1988): Evaluation of K-Talk. RC-RUG rapport 15. (What remained is a test set for testing future releases as well as similar products.)
- [18] Laan, C.G. van der (1988): Dutch T_EX Users Group. TUGboat, 9, 3, 316.
- [19] Laan, C.G. van der (1989): Typesetting Bridge via L^AT_EX. TUGboat, 10, 1, 113–116.
- [20] Laan, C.G. van der, D.C. Coleman, J.R.Luyten (1989): SGML–L^AT_EX. 1. Mathematical Formulas. RC-RUG rapport 24.
- [21] Laan, C.G. van der, J.R.Luyten (1989): L^AT_EX templates for a letter and an article. Hand-out NTG L^AT_EX introduction course at Utrecht. (To appear as RC-RUG report.)
- [22] Laan, C.G. van der, L. Steemers (to appear): L^AT_EX Journal Guidelines. RC-RUG rapport.
- [23] Laan, C.G. van der, D.C. Coleman, et. al. (In preparation): SGML–L^AT_EX. 2. Tabular matter.
- [24] L^Ampport, L. (1986): Using L^AT_EX at SCR.
- [25] L^AT_EX-handleiding. KUB.
- [26] L^AT_EX Nieuwsbrief. ENR. Petten.
- [27] Local guide to T_EX and L^AT_EX on the VAX8650. RC-pamflet 42. RC-RUG.
- [28] Oostrum, P. (1989): Fancyheadings.sty. Submission to Clarkson fileserver.
- [29] Poppelier, N.A.F.M. (1989): Documentstijlontwikkeling. Hand-out NTG course at Utrecht. T_EXnique.

- [30] Price, L. (1987): SGML and T_EX. TUGboat, 8, 2, 221–225.
- [31] Thull, K. (private comm.): PD MS-DOS T_EX.
- [32] Urban, M. (1986): An Introduction to L^AT_EX. TRW Software Productivity Project.
- [33] Wittbecker, A. (1989): T_EX enslaved. Proceedings TUG89. Stanford. (Advantages and disadvantages of T_EX-formatter with SGML ‘front-end’ are discussed, related to DEC’s VAX Document.)

BIJLAGE N Verslag Nederlandse T_EX dagen (29/30 juni 1989)The first Dutch T_EX days

a report by
Victor Eijkhout and Nico Poppelier

1 Introduction

The Dutch T_EX Users Group, in Dutch ‘Nederlandse T_EX Gebruikersgroep’ or *NTG*, was started about one year ago in Groningen. At the meeting in the autumn of 1988 it was decided to have a first presentation to ‘the outside world’ in the summer of 1989. Three people from the University of Utrecht volunteered to organize these first ‘Dutch T_EX days’ and suggested June 29 and 30, in the Utrecht University computer centre.

After some thought the organizers decided upon a two-part programme: the first day would consist of two courses – one for beginners and one for experienced users – and the second day would consist of various presentations.

2 First day: L^AT_EX courses

The *NTG* members who were invited to teach the courses – Jan Luyten (Computer Centre, University of Groningen) and one of the authors (NP) – suggested that, since in the Netherlands L^AT_EX is used more than plain T_EX, the courses on the first day should be L^AT_EX courses. Therefore the organization settled upon a beginners’ course, which would focus on presenting examples of the possibilities of L^AT_EX by means of examples that the students could try out themselves, and an expert-level course, that would focus on L^AT_EX’s document styles.

The two groups that gathered on June 29, twenty-seven people in the beginners’ course and nineteen in the document style course, were very enthusiastic. The beginners’ group, which consisted of secretaries, employees of Elsevier Science Publishers and various other people, even insisted on getting back to their pc’s half an hour earlier after lunch.

During lunch and the breaks for coffee and tea there was also enough time for discussions and problem solving. At the end of the day organizers, teachers and students decided that it had been a succesful day: plans were made to improve the course material, to add a course for advanced L^AT_EX users and to teach these courses again next year.

3 Second day: presentations

On June 30 some sixty people gathered to attend the opening address by Kees van der Laan, chairman of the *NTG*, an invited talk by Malcolm Clark, *TUG*’s European coordinator, and ten contributed talks which were given in parallel sessions. As ‘guests of honour’ Joachim Lammarsch and Luzia Dietsche, chairman and secretary of *Dante*, the German T_EX users group were present.

3.1 Opening talk – Kees van der Laan

In the opening talk, Kees van der Laan, chairman of the *NTG*, summarized the short history of the *NTG* and presented the list of working groups of the *NTG*. Most of these working groups have been rather active in the short period since the *NTG* started and a lot has been achieved already:

- material for introductory meetings and courses has been developed
- there is a *Bitnet* discussion list, called `tex-nl` – which is now an *open* list – where questions are usually answered within a few hours by some of *NTG*'s more experienced members
- since a few weeks there is also a file server where so far hyphenation patterns and style files can be found, but where more material will be added in the near future.

Kees van der Laan also mentioned that there are now firm contacts with the Dutch *SGML* users group, and that most likely next year's presentation of the *NTG* will be a *joint* one of the Dutch *SGML* users group and the *NTG*.

He concluded by saying that the *NTG*, a young and energetic users group, will try to establish contacts with other user groups in Europe, such as the groups in Germany, France and the Northern-European countries.

3.2 T_EX in Europe & T_EX in the future – Malcolm Clark

Malcolm Clark, *TUG*'s European coordinator, spoke about the importance of organization in the world of T_EX and, especially, the need for European T_EX users to organize and to present themselves. He stressed the point that, if European users feel that *TUG* should pay more attention to what is happening here, they should become *TUG* members.

He also tried to answer the question 'Why does T_EX get bad publicity, or none at all?'. His answer was that the T_EX users just *do not* write often enough that T_EX is a marvellous and powerful document production system, which features things that other programs are just beginning to show – and guess where they got the idea from? He added that T_EX is a *de facto* standard, a fact that is too often ignored.

3.3 From SGML to T_EX and vice versa – Jos Warmer

At the invitation of the *NTG* working group on the T_EX-*SGML* relation, Jos Warmer, who has been involved in an Amsterdam project for the implementation of an *SGML* parser, gave an introduction to *SGML*, briefly explaining document type definitions and the mechanism of tags and end tags. As an example he showed the title page of his lecture in both L^AT_EX and *SGML* form. He then explained that an *SGML* parser primarily tests on whether the *SGML* document conforms syntactically to the document type definition. However, as a further elaboration of the earlier example showed, a simple substitution mechanism seems almost to be able to perform a translation from *SGML* to both T_EX and *Troff*.

Jos Warmer concluded by indicating some of the problems involved in the translation from *SGML* to T_EX and vice versa – where in his opinion the reverse operation is the more difficult one. He mentioned the problem of T_EX's special characters, which necessitate insertion of backslashes, the need to specify a syntax for mathematical formulae in *SGML* for translation to *Eqn* or T_EX, the fact that the choice of back-end – for instance L^AT_EX – already influences the structure of the document type structure, and he suggested that the translation to T_EX may very well need to be context-sensitive because of such idiosyncrasies as the gobbling up of spaces after T_EX commands.

3.4 DTP versus T_EX– Ad Emmen

The speaker, who works in the Amsterdam universities' computer centre and has ample experience with both *desktop-publishing* programs and T_EX, talked about the general features of *desktop publishing* programs and the relative simplicity with which you can integrate text with graphics. He then discussed the differences between *ntp* systems and T_EX/L^AT_EX, and their respective advantages and disadvantages.

Ad Emmen concluded by giving examples of cases where T_EX/L^AT_EX is to be preferred and cases where he considered *ntp* systems to be a better tool.

3.5 Metafont – Walter Jaffe

Some time ago Walter Jaffe finished a very nice-looking Hebrew font, suitable for reproducing texts from, e.g., the Jewish Bible and Talmud, since it contains the characters for the consonants as well as for the vowels.

He started his presentation with a short introduction to MF, the nature of the language, the process of designing letters in MF, and presented his work on Hebrew characters.

3.6 T_EX's hyphenation algorithm – Gerard Kuiken

Gerard Kuiken, author of a 5000-item list of hyphenation patterns for the Dutch language – generated by hand! – discussed in detail the line breaking algorithm of T_EX and the computation of demerits therein. He then explained the hyphenation algorithm and the compact storage that T_EX uses for both these patterns and the hyphenation exceptions.

The last part of his presentation focussed on the particular difficulties of hyphenating the Dutch language. In Dutch, words are on average longer than in English, and situations abound where a hyphenation may be morphologically correct but semantically unfortunate, the classic example being the compound word **bet-o-ver-groot-moe-der** ('great-grandmother') where the first part of the compound **betover** means 'bewitch' and hyphenating after **beto** suggests a similar continuation.

The speaker treated in detail the example **ver-kleden** ('change dress') versus **kerk-leden** ('church members'), which is treated correctly by his patterns, but on which even a recently compiled set of patterns, derived from a list of 350 000 hyphenated words, fails.

3.7 Simple T_EX– Andries Lenstra

While the Dutch T_EX days had in general a bias towards L^AT_EX, Andries Lenstra's lecture was solely concerned with Plain T_EX. However, he started out by criticising the way Plain T_EX is often used, namely as a deluxe typewriter, with people interspersing the input with skips and explicit font changes. Like the speaker before him, Auke van der Groot, who talked about a macro package for user manuals, Andries Lenstra stressed the need to separate the logical structure of the document from its visual structure: an author need only be concerned with getting his message across, and must leave typography to people qualified in that respect. If an author is also the macro writer – as in the case of this speaker – he must try to keep as many degrees of freedom open as is possible, and confine the actual visual commands to a section containing what Andries Lenstra called 'the tuning knobs'.

He illustrated this by means of his macro package 'Simple.T_EX' – of less than 10k size – that he developed when writing the course material for a statistics class he teaches. He treated in some detail the way his macros cope with the problems of optional arguments, when, for instance, only in the case of two consecutive non-empty arguments a separating space needs to be inserted.

3.8 Transparencies with L^AT_EX – Kees van der Laan

Kees van der Laan, who is involved in teaching various courses and is also a member of the *NTG* working group on course material, presented a small package, in the form of a L^AT_EX document style, for developing transparencies to be used in teaching courses. In this lecture Kees van der Laan explained how to use the macro package and discussed the philosophy behind the transparency document style, which is of course based on the notion of separating logical structure from visual structure.

3.9 T_EX for the Dutch language – Victor Eijkhout

This lecture, an official presentation of one of the working groups of the *NTG*, consisted of an inventory of the collective efforts of three members of working group number 13 and a project not related to one of the *NTG* working groups. This latter item concerned the public availability of a new list of hyphenation patterns for the Dutch language, which was compiled using *PATGEN* on a list of 350 000 hyphenated words. Even this list, however, is not quite up to the problems associated with compound words in Dutch. An extra problem is that its size requires recompilation of both IniT_EX and T_EX.

Victor Eijkhout then presented three L^AT_EX style options that remedy some acute problems: first of all the option `dutch` replaces in all four standard L^AT_EX styles the definitions containing English words such as ‘Contents’, by parametrized definitions and sets the parameters initially to Dutch values, but English settings are included as well. The style options `a4` – not the one by John Pavel – and `sober` then set the page size to European standards and reduce white spaces and font sizes in the standard L^AT_EX styles.

In the third part of his lecture, the speaker discussed why the layout of, for instance, the `article` style of L^AT_EX is unacceptable for Dutch use, and he presented an `artikel` style – currently under development – that is compatible to `article`, but which has a different layout. His conclusion was that the flexibility of L^AT_EX is in part illusory: in order to achieve certain effects it has turned out to be necessary to rewrite certain macros contained in `latex.tex`, including them in the new style file.

The speaker concluded his talk by mentioning that all of the above items are freely available on the recently installed Dutch `tex-nl` fileserver, and gave the appropriate commands for retrieval.

4 Other topics

Apart from the parts of the programme we wrote about in some detail, there were also presentations of AmigaT_EX, various applications of L^AT_EX, and the use of T_EX in preparing company manuals.

During the entire day there were also various vendor presentations in the computer centre by, e.g., the local *Atari* dealer and *Hewlett Packard*.

In the computer centre there was a stand with reports and various other publications on T_EX, L^AT_EX and *SGML*, such as a Dutch book on L^AT_EX, ‘Publiceren met L^AT_EX’ (‘Publishing with L^AT_EX’), written by *NTG* members from Groningen, and a report written by *NTG* members and L^AT_EX users from Utrecht and Amsterdam, discussing L^AT_EX and the differences between L^AT_EX and desktop-publishing systems.

Bijlage O

Verslag Stanford conferentie (20/23 aug 1989)

TUG89: 10 Years of T_EX and Metafont Stanford, 20–23 aug. 1989

C.G. van der Laan

Absolutely

Abstract

Inhoudelijk

- T_EX wordt aangepast o.a. ligaturen en `\language`
- L^AT_EX aanpassing wordt niet door Leslie Lamport opgepakt; Frank M?

Organisatorisch

- Lokale voorzitters vice presidents van BoD van TUG
- TUGboat artikelen nu ook met Duitse samenvatting
- Michael F coördinator multilingual aspecten
- TeXHaX distributie onder auspiciën van TUG

Producten

- T_EX templates bij Hope Hamilton
- Wordperfect-L^AT_EX macro's bij Anita Hoover (of mij)
- Michael D's Gentle T_EX beschikbaar (of mij)
- KWIC van L^AT_EX en T_EX opdrachten beschikbaar als Bell rapport
- Arbortext's The Publisher volwassen

1 Wat er aan vooraf ging

Ik was niet van plan aan dit 'feestje' deel te nemen. Het balletje begon the rollen met het contact zoeken vanuit de Nederlandstalige T_EX Gebruikersgroep met 'Duitsland' en 'Engeland'. No direct and concrete answers on my questions, however! Duitsland beloofde, maar, . . . ik kreeg niets.

Toen maar NTG's bestaan en plannen in TUGboat uitgebazuind. Gevolg: Uitnodiging om deel te nemen aan de GUTenberg bijeenkomst in mei te Parijs, waar overigens andere Europese vertegenwoordigers (Malcolm, Joachim (en Luzia)), ook aanwezig waren. Daarna heb ik mijn (getoetste) gedachten over samenwerking de EOB-lijst (Europese T_EXbobos, een subset ervan zou tot kersverse Europese TUGbobos gebombardeerd worden, alleen wisten wij nog van niets) opgeslingerd:

- wederzijds lidmaatschap nationale groepen en TUG moet aantrekkelijk worden,
- specialisatie en intelligentie van fileservers,
- sharing cursusmateriaal,
- samenwerking m.b.t. generieke sty.files,
- een Europees blad naast TUGboat?

Ik hoopte in Karlsruhe tot zaken te kunnen komen. Reacties:

Malcolm (UK; schatte in Cork, sept 90, tot zaken te kunnen komen),
Bernard (GUTenberg).

Verder stilte, . . ., voor de storm? In Stanford zouden mijn stoutste dromen gerealiseerd worden, alleen ik wist van niets.

Malcolm was erop gebrand dat ik ook naar Stanford zou komen. Ik vond de Europese bijeenkomst in Karlsruhe al mooi genoeg. Malcolm verzon een list en vroeg terloops of ik ook

cursussen kon draaien, b.v. SGML. (Op de NTG-bijeenkomst in juni had ik het SGML-L^AT_EX rapport ter inzage neergelegd!) Ik sputterde wat tegen over mijn geringe SGML ervaring en dat ik mijzelf niet een SGML docent zou noemen. Een nachtje slapen deed het bewustzijn ontwaken, dat als ik mijzelf een beetje zou inspannen het ook gerechtvaardigd zou zijn deel te nemen aan het feest: een aardig stukje RUG/NTG-promotion ‘Doceren in Stanford!’ En zo gebeurde het dat ReG (Ray Goucher) mij op een zonnige vrijdag opbelde en vroeg de ‘SGML-class’ te draaien, waarbij TUG mijn ‘local expenses’ en deelname aan de conferentie zou betalen (Het laatste was van toepassing voor elke Europese afgevaardigde). Het RC vergoedde mijn reiskosten, en oormerkte mijn afwezigheid als dienstreis. There you go: In 3 weken een cursus uit de grond stampen over iets dat ik slechts overvlakkig kende — dag- én nachtwerk!

2 Stanford

Na 2 weken vertrok ik, met $\pm$ 125 concept-transparanten in de tas, eindelijk naar ‘Forsythe’s werkplek’, de man die mij heel sterk beïnvloed heeft met zijn schitterende publicaties. Zijn opvolger, Golub, ook een fantastische vakman, ken ik persoonlijk en ik heb hem ook gemaild voor een ontmoeting. ‘Posilutely.’

In de nog resterende week hoopte ik te kunnen bekomen van de jet-lag — met de bekende slaperigheid midden op de dag en slapeloosheid ’s nachts, maar ook met de ochtendhoofdpijn! De week in Stanford werd gebruikt om het materiaal te verbeteren en een pedagogie strategie te bedenken. Gewoon werken dus, onderbroken door wandelingen langs het (droge) lagunita, naar ‘The Coffee House’. Donderdag’s nog bij Golub op een ‘mu-dim’-lunch te gast. Toch nog wat uitgewisseld: hij de CWI tract over speciale functies en ik nog 2 rapportjes over het genereren van orthogonale polynomen over willekeurige intervallen. Hier heb ik jaren geleden in dezelfde sfeer aan gewerkt maar niet de oplossing gevonden, mede doordat Gautschi het impossible uitsprak! Hij heeft thuis de portable Zenith on-line aan het SUNet via een dedicated telefoonlijn (telefoonkosten zijn erg laag in de USA!).

Intermezzo’s.

- Dit voor de eigenlijke conferentie al ter plekke aanwezig zijn is een fantastische manier om persoonlijke contacten op te doen.
- Het is opmerkelijk hoe de topresearch georganiseerd is. Eén goeroe, Golub als voorbeeld, beheert het geld en heeft ruimtes, kamers, en geen personeel. ‘Broekies’ komen voor kortere of langere tijd langs, doen heel interessant, ‘granted’ werk, en ‘passeren’ weer verder, ‘on the move’. Hoe het bij D_EK is weet ik niet, ik vermoed analog. Het studeren in Stanford is vrij duur, \$10.000,-/jaar studiekosten, exclusief levensonderhoud! Een paar jaar geleden had ik gehoord (van Hans van Vliet) hoe colleges in Stanford campuswide gebroadcast werden. Golub vertelde mij dat het vooral voor de subsidiërende companies ‘in the valley’ was, en dat hij er niet meer aan meedeed.
- Het computer centrum is ondergebracht in Sweet Hall. Prachtige voorzieningen! M.b.t. de informatievoorziening heb ik zomaar wat leaflets uit de ‘rekken’ meegenomen, waar wij heel wat van kunnen leren.
  - Speaking of computers. A newsletter for the Stanford academic community. Inhoud Issue 18:

Stanford classrooms without walls,
 AIR Tresidder Macintosh Cluster Moves Up,
 Networking news,
 Macintosh Virus update,
 AIR workstations in Sweet Hall,
 Expert Partner’s First anniversary,
 Network MacSamson Coming Soon,
 Learning Computing This Summer,
 CSD Courses Change to Macs,
 Microdisc News,

News from Sun, IBM, Apple, and Microsoft,
 Psst ... Have You Heard This One,
 News About the NeXT Computer,
 Brodie Lockard's *Alias* Is the Winner!
 The computer Consultants' Corner,
 Angelo — A Mail Server for Micros,
 Public Clusters: Summer Hours,
 LAMP Completes Its First Year (Een multimedia project! Macintosh II met video en audio!),
 AIR's Continuing Quest: Discounted Software,
 DEC Programs Lower Software Costs.

- Welcome to Computing at Stanford University.
  - About computing at Stanford. A guide for faculty and Students, 20p.!, sept. 88.
  - A Quick Guide to Electronic Mail.
  - Electronic Mail Across SUNet.
  - Off-Campus Computer Networks.
  - The SUNet connection.
  - SUNet VIDEO SERVICES.
  - Public Computer Clusters at Stanford University.
  - On-Campus Outlets for Microcomputer Supplies and Equipment.
  - Guidelines for Choosing a microcomputer.
  - High-Quality Printing Services.
  - Understanding and Selecting Database Software.
  - Guidelines for Choosing a Mathematics or Statistical Package.
  - Preparing a dissertation on a Microcomputer.
- Verder is het makkelijk op de campus een fiets te huren, goede kwaliteit! Wat ik niet wist, was, dat je vanuit Europa, gratis als bagage, je fiets mee kunt laten vliegen!

Vrijdagmiddag om 16.45 uur was ik klaar, voor de première van de volgende dag. 's Avonds nog 'bekenden' ontmoet, zoals Barbara B en Michael D.

Malcolm had ik al bij aankomst in Griffin aangetroffen. Ook had hij mij nog een relevant recent SGML artikel gegeven, dank! In deze week heb ik o.a. 'kennis' gemaakt met: Charlotte L, David R, Betsy D, Anita H, Shawn F, Philip T, Richard S, Chris R, Rosemary B, Yoshiteru S, Harumi F (met de laatste 2 kan ik het e-mailen met Japan uitproberen!).

Ondanks:

- 19 i.p.v. 9 cursisten,
- te kort snoer, no extension!
- te kleine ruimte,

heb ik ze een 'poepie laten ruiken'. De samenwerking was prima. En de cursus was gelukt, I did it! (Overigens waren er evaluatieformulieren en alhoewel deze T_EX i.p.v. SGML georiënteerd waren, was het een zeer goede beoordeling, WoW!)

En daarna, ..., ik werd meegesleept naar de TUGbobos (ReG (en Cheryl), Bart C, Alan H, Rick F, David N, Sam W). ReG's cottage was een open huis, men liep in, 'had a beer', en uit. Mijn God waar was ik nu weer in verzeild geraakt! Schoof aan bij diners (o.a. te gast bij Arbortext), nam deel aan petit-comité vergaderingen (waar o.a. de relatie tussen TUG en de nationale groepen werd besproken), met de uiteindelijke uitnodiging om te participeren in de TUG board of directors. Dit was een structurele uitnodiging voor elke voorzitter van een nationale (of taal) groepering, waarbij de groepering van voldoende importantie moet zijn. (Voor de namen en adressen van de Europese TUGbobos, zie de 'Board of Directors'-pagina in de komende TUGboats.) Ik denk dat dit gebeuren een wezenlijke bijdrage aan de continuïteit van de nationale groeperingen is, denk maar eens aan ons verleden en ... 'Who knows what happened to the Italians?'.

3 De conferentie

Een overzicht van het programma is als (fotokopie) bijlage toegevoegd. Het programmaboekje bevat naast het programma veel wetenswaardigheden.

De conferentie — met als thema het jubileumjaar — was volgens de T_EX gebruikelijke formule georganiseerd:

- Cursussen ervoor en erna.
- ‘Early birds’ diner. (Een groot succes!).
- Goede logies (on campus \$34,-/nacht) en catering.
- Conferentie diner.
- ‘Birds of a feather’-mogelijkheden, georganiseerd ter plekke.
- Werklunches (Board of Directors).
- Dé keynote speaker, D_EK, en overzichts- zowel als detailverhalen.
- Volledige info mapjes (Programmaboekje, lijst van restaurants, plattegronden van de Campus en de omgeving, busdiensten lokaal en met het vliegveld).
- VerkoopTUGstandjes tijdens de conferentie met T_EX gerelateerde producten: de boeken (al dan niet gesigineerd), een wereld aan T-shirts, tasjes met TUGopdruk, floppy copy service, e.d.
- Demonstration/vendor booths met Arbortext, Blue Sky research, Hendrickson, Spivak, VAX distributeur Northlake Software, TurboT_EX, Micro Programs, AMS Publishing Services, PCT_EX.

Van bijna al deze leveranciers heb ik leaflets meegenomen, alhoewel ik van sommige iets ludieks kreeg, m.n. kruidenthee en een Arbortext apron. Verder moet ik maar eens aan Sinterklaas een mooi ‘business-kaartjes’-mapje vragen, voor het inmiddels grote aantal dat ik nu bezit.

Op deze conferentie heb ik mij vooral geconcentreerd op het ontmoeten van ‘de mensen’, minder op de T_EXnische verhalen. Deze wereld van de typografie was nieuw voor mij. In dit gedeelte ben ik dan ook niet volledig maar geef een gekleurde lijst van belangrijke zaken.

T_EX veranderingen

Deze veranderingen, aangekondigd door D_EK, werden vooral gestimuleerd door J.M. Rynning’s ‘Nordic proposal to TUG’-paper. Een fotokopie van D_EK’s intenties had ik als bijlage graag toegevoegd. Helaas ben ik het a4-tje kwijtgeraakt. In de TUGboat die aan de conferentie gewijd wordt zal het ongetwijfeld verschijnen, watch out! Elegant vind ik D_EK’s `\language`-opdracht, waarmee structureel het multi-language probleem aangepakt wordt. Ook is 8 bits nu het parool. Enkele makkelijke ‘verbeteringen’ m.b.t. ligaturen zouden gerealiseerd worden.

Metafont

Het belangrijkste gebeuren was het leren kennen van Doug Henderson, nu werkzaam bij Blue Sky Research. Doug gaf bovendien een inleidend verhaal over metafont. Ook had hij de metafont ‘class’ gedraaid. Uitermate interessant vond ik Alan Hoenig’s Fractal images with T_EX, zeker iets om in cursusmateriaal op te nemen.

Errors of T_EX

D_EK’s keynote verhaal. Zo overweldigend, wat een gigantisch software engineering experiment, en zo geestig en intelligent (SIC!, wat een pleonasme!) verwoord! Voor het verhaal zie: Software Prac & Exp(1989): 19, 7, p.607–685.

D_EK’s belangrijkste observaties over het proces waren:

- Goede innovaties gebeuren niet door commissies maar door individuen.
- Zowel bij de ontwerp-, coderings- als documentatiefase is de geestelijk vader van het nieuwe product nodig. Dit geldt voor research en niet zozeer voor development.

Ook bijzonder was zijn lijfgedicht, van Piet Hein:

The road to wisdom?

Well it is plain and simple to express
 Err
     and err
         and err again
         but less
     and less
 and less

Overigens is D_EK's SPARC niet aan een net verbonden, geen virussen en zo!

T_EX training

De volgende stromingen waren vertegenwoordigd.

- Sjablonen voor T_EX (Hope Hamelton, NCAR). Dit moeten wij hebben. Het lijkt goed spul.
- Wordperfect-T_EX-gezicht. Het schijnt bij het 'personnel' in de smaak te vallen. Ik, als niet WP-ervarene, vind het vreselijk: voor mij geen enkele mnemotechnische ondersteuning. Niettemin aangevraagd.
- Michael Doob's zelfstudie voor T_EX: A gentle introduction to T_EX. Victor had mij er al eerder op gewezen. Het is inmiddels als RC-RUG rapport 25 verschenen (fl. 7,50).
- Hendrickson's MacroT_EX met generieke sty-files op T_EX. Veelbelovend, prima spul. Het is echter nog niet beschikbaar.
- Training voor 'personnel' werd behandeld door Kubek: T_EX for the Wordprocessor operator. Het idee is zonder de 'auto' te begrijpen toch auto te kunnen rijden. De auteur nuanceert dit zelf aan het eind.

Grafische toepassingen

Ook hier nog geen betere oplossingen dan Postscript-T_EX interactie. Renfrow gaf een overzicht van hoe Postscript grafische zaken te integreren in T_EX.

Ook 'verkochte' Olejniczak wederom zijn op PIC (UNIX(TROFF)) gebaseerde T_EXpic product. Opmerking: T_EXpic is wat anders dan PICT_EX.

Fileservers

Duidelijk is dat Abbott's fileserver de beste is voor T_EX info. Dit betreft volledigheid, 230MB, en continuïteit. Het mail verkeer met Engeland wil nog wel eens moeilijk gaan. Ik heb er echter geen persoonlijke ervaring mee. Mijn mail met Malcolm gaat flitsend. De USA kijkt verlekkerd naar de Aston en Heidelberg servers. Onze functie zou wel eens kunnen zijn een bijdrage te leveren aan het beheer:

- verdeling van de (onderhouds)last,
- het gebruik van 'intelligente' servers,
- eisen aan minimale documentatie,
- een 'time stamp',
- een classificatie (voor inhoudsopgave),
- bewaking/refereeing?

L^AT_EX

Frank Mittelbach en Rainer Schöpf hadden diverse kritiekpunten keurig op een rijtje gezet. Ook werden speciale 'Future of L^AT_EX'-bijeenkomsten belegd. Duidelijk is dat Leslie Lamport zelf er niets aan wil/kan DOEN!, wel adviseren en zo. Frank en Jan (Rynning) gaan er als kristallisatiekernen mee aan de gang, ook al als begeleiders! Op zich prima zaken, maar ik taxeer het als een verkeerd gebruik van de grote hoeveelheid benodigde energie. Bovendien dienen er zich alternatieven aan, vooral t.a.v. het generiek gebruik van de sty.files. Hendrickson met MacroT_EX is veelbelovend. Zie verder Karlsruhe verslag.

Mijn taxatie is

- 'L^AT_EX as is' is prima te gebruiken.
- Sty-files modificeren? Onbegonnen werk voor iemand met minder dan ruwweg 2 jaar T_EX ervaring.

Opmerking: De NTG WG13 activiteit is een prima zaak en een goede besteding van de energie, alhoewel ik minder het standaard karakter en meer het generieke benadrukt zou willen zien.

Macro's

Sydoriak verhaalde over zijn werk t.a.v. L^AT_EX macro's voor brieven en memo's. Hij heeft er 4 maanden aan gewerkt! Ik schat dat dit meerdere malen elders in de wereld dunnetjes overgedaan is, en nog zal worden. (Een RC-RUG rapport, als cursusmateriaal met een sjabloon brief en artikel zijn in de maak. Zo zie je maar!) Waar wij behoefte aan hebben zijn generieke sty-files die aangepast kunnen worden aan de locale situatie in enkele uren i.p.v. maanden! Op dit punt is Hendrickson's MacroT_EX, macro's op plain T_EX, veelbelovend. Een eerste versie van het manual heb ik meegekregen. Het (commerciële) product is nog niet leverbaar. In november weet/heb ik meer. (Zie o.a. de advertentie pagina in TUGboat.)

Ook Spivak verkoopt nu een eigen product; dit is echter wiskundig georiënteerd.

Overzicht T_EX opdrachten

Bill Cheswick heeft een 'KWIC' gemaakt voor de T_EX en L^AT_EX opdrachten. Het Bell technical report is bij hem te bestellen (ches@research.att.com). Op de NTG-bijeenkomst in november hoop ik een exemplaar ter inzage te hebben.

WEB

De importantie van WEB moge blijken uit het volgende citaat van Bart Childs uit het programmaboekje: 'The speed with which T_EX was ported to systems is evidence that WEB is the most overlooked success in computing, even with the *Literate Programming* column in CACM.'

Ik heb WEB voor de MS-DOS PC's op 3 floppies meegenomen en het inleidende boek van Wayne Sewell gekocht. (Nagekomen: Nico Poppelier verspreidt Web al (gratis).)

Publiceer (T_EX) omgevingen

Het meest indrukwekkende vond ik de volwassen geworden Publisher van Arbortext. Het is opgebouwd in lagen: WYSIWYG user interface, SGML laag, T_EX formatter.

Halverson en Riley (Sandia labs) rapporteerden over hun MS-DOS PC interface. Zij gebruiken een commerciële procedure-taal, REXX, met KEDIT.

Wittbecker (DEC) gaf een overzicht van de voor- en nadelen van T_EX als formatter gecombineerd met een generieke markup taal als front-end. Als praktisch voorbeeld werd DEC's DOCUMENTER naar voren gehaald. Dit product is niet compatibel met T_EX noch met SGML.

Haskell c.s. rapporteerden over integratie van T_EX in the Forest Service mission. Dit was mogelijk binnen een consistent user interface zodanig dat geen nieuw leerproces voor alle medewerkers nodig was.

Ook heb ik nog als cadeautje een viewgraph programma, voyager, mogen meenemen. Van oorsprong komt het van JPL. Zulke single shots op T_EX wil ik niet echt.

T_EX in het kantoor

Hieraan waren diverse verhalen gewijd.

- T_EX and its versatility in office production. Hier wordt verhaald hoe rond T_EX op het mainframe een omgeving is gecreeerd voor het kantoorwerk, en dat ook uitgebreid is tot gebruik op PC's.
- Anita Hoover vertelde over hoe Wordperfect 5.0 voor de creatie van T_EX en L^AT_EX documenten te gebruiken is in termen van Wordperfect 5.0.

Database interactie: T_EX in gebruik bij Mathematical Reviews

Een gigantische applicatie betreft het gebruik van T_EX bij de MR productie. De modernste vorm is een INGRES database waarbij extracties via T_EX geformatteerd worden. Ook is het mogelijk in de database te browsen en T_EX geformatteerde uitvoer te krijgen. Deze uitvoer kan verwerkt worden via MathSciT_EX, te verkrijgen bij AMS.

Status T_EX elders in de wereld

Malcom gaf een overzicht van de activiteiten in Europa

- Fileservers: Aston, Heidelberg;
- Boeken: Duitse en Franse;
- Listservers: listserv@dhdurz1, abbottp@kirk.vax.aston.ac.uk (moderated), tex-nl@hearn, gut@frulm11, 'SUNIC-server' in KTH,...
- relatie met SGML;
- 'nieuwsbrieven': GUTenberg cahiers, DANTE's ...);
- courseware,
- who knows what happened to the italians?,
- what about the spanish, greek, ..., and eastern Europe? (Hij kon onmogelijk weten dat Theo T_EX aan het 'gospelen' was in Akademgorodok, noch dat ik een Nederland bezoeking Pool geholpen heb).

Ook werd kond gedaan van de situatie in Japan, m.n. een krant als voorbeeld.

Díaz verhaalde over de activiteiten in México, eigenlijk wat zijn firma doet: opleveren van turnkey T_EX systemen en optionele training van het 'personnel'.

4 'Wandelgangen'-praat

Doug ontmoette ik toen ik op zoek was naar Charlotte (CVL), ReG's secretaresse. Hij dacht eerst dat ik zijn class wilde volgen, een uitstekende gedachte overigens, en pootte mij daarna achter een SUN, om het wachten op CVL wat te veraangemen. Doug tracteerde in ieder geval mij op een aantal gevleugelde woorden: 'I have not used UNIX since I left ...6 years ago, so my UNIX is a bit rusty', en na een sneeze, 'Bless you' als een terzijde; vooral het laatste prentte ik in mijn geheugen voor het geval er in mijn 'class' gesneezed zou worden. 's Avonds had hij het over 'hoppy beer' en zo, leuk, plezierig, prima. Had a great time!

Het opgenomen worden in de Board of Directors had tot gevolg dat wij ook verwacht werden op de BoD-lunches. Tussen de happen door werd er vergaderd over de beleidslijn. Heel effectief, maar uitermate vermoeiend. Het kennismaken met de mensen gebeurde dus 's avonds en tussendoor. Kortom heel zwaar (8.30 beginnen tot ... in de kleine uurtjes).

TUGboat gaat abstracts in andere talen opnemen. Duits om te beginnen; Lucia vertaalt ze.

Michael F voluenteert m.b.t. multilingual aspecten: 'Coordinator for non-English use of T_EX: hyphenation patterns, specialized fonts, special macros, styles, and T_EX deficiencies'.

Nelson Beebe — ja, ja, van de 'driverfamilie' — is de nieuwe voorzitter van TUG (vanaf 1 januari).

Her en der werden T_EX zaken gedaan.

DEK's handtekening prijkt voorin mijn 'The Program'.

Philip Taylor heeft mij zijn trigonometrische functies gestuurd. (Oppoetsen en dan publiceren!)

Een belangrijk probleem is nog het precieze invullen van de relatie tussen de leden van de nationale clubs en TUGleden: wederzijds lidmaatschap, als extra mogelijkheid? De TUG-executives (ReG) zagen het niet als een welkome richting: ANGST voor inkomstenderving!

TUG heeft overigens ruwweg 3500 leden, waaronder ±1000 Europeanen. Slechts ±250 leden, dus minder dan 10%, namen deel aan het feest; wat een opkomst!? Hierover was in het Europese kamp veel te doen. De NTG zou zich een dergelijk opkomstpercentage niet kunnen permitteren. Barabara B's verklaring, die ik ook herken, was: T_EXen is at large not fashionable. De werkgever is niet bereid hierin te investeren. Als nu het klimaat verandert dan dreigt het gevaar van IFIP-achtige mammoet meetings. Het goede midden zou kunnen zijn meerdere, continent

georiënteerde, mondiale TUGbijeenvakomsten te houden, en zie wat er gebeurt: TUG in Europe, very soon! Goede bestuurders daar aan de andere kant van de grote plas!

Tijdens deze reis heb ik veel mensen leren kennen en een 10-tal nieuwe vrienden gemaakt. Electronische T_EX-post zal effectiever gaan omdat het nu eenmaal beter gaat met bekenden. Verder ben ik nog te gast geweest bij Rank Xerox Limited. Met Richard Southall moet ik nog gaan werken aan een taxonomie van tabellen. Ook heb ik diverse contacten gelegd m.b.t. de SGML-T_EX-bijeenkomst volgend jaar: Arbortext wil komen evenals Blue Sky Research en de VMS distributeur van T_EX. Richard, een niet te betalen typograaf, ben ik aan het verleiden om als keynote spreker op te treden, voor de NTG-SGML-dagen volgend jaar. Chris Rowley (Open University) heb ik bereid gevonden het SGML cursusmateriaal van kritiek te voorzien. Ik was de enige Nederlander, en alhoewel gering in aantal, ‘we are only a small country at sea, you know’, is de NTG nu volop bekend in de TUGwereld. Verder is het niet zo handig als je ooit een dancing in Palo Alto binnengaat te vertellen dat je een Nederland bent, tenzij je goed kunt swingen.

Met Michael F heb ik mij een ware Nederlander getoond: met een road-bike de bergen in, en hoe, WoW! Met Amy — jawel, de componiste, die schitterend T_EXt om van te kunnen leven, maar liever musiceert — heb ik een dagje langs het SF strand gelopen, en al wadend in de Pacific de wereld doorgesproken. ’s Avonds ‘de tram’ genomen en lekker in Chinatown gegeten. De volgende dag zijn wij met haar vriend, Pavo (werkzaam bij DEC), naar een Jazz uitvoering in Oakland geweest. Er werd niet gerookt — California staat bol van: ‘Thank you for nonsmoking’ — noch werden er alcoholica verkocht. Een Jazzconcert met een kopje thee, jawel! Overigens geheel andere ‘koffie’ dan onze thee- c.q. koffieconcerten.

Toch een raar volk die Amerikanen, ‘tok, tok’, wat een suboptimalisators, maar toch! Karakteristieke slogans:

- Think positively!
- How are YÓÚ doing TÓDÁY!

Met ‘Laky’ Cathy en ‘Mountain’ Dave heb ik de laatste week rond Lake Tahoe en in Yosemite doorgebracht. Schitterend!

Ondertussen, . . . , het ‘circus’ trekt verder

- EuroT_EX in september in Karlsruhe,
- Diverse nationale bijeenkomsten (oct: UKT_EX, DANTE; nov. NTG; mei 1990: Gutenberg; mei/juni 1990: NTG-SGML-meeting in Groningen; . . .),
- TUG in T_EXas, juni 1990,
- TUG in Europe (Cork, sept 1990),
- Electronic Publishing (18–20 sept 1990, Gaithersburg, USA),
- . . . , zie de kalender in TUGboat.